

Lagrådsremiss

Förutsättningar för etableringsjobb och vissa frågor om kontroll inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 6 februari 2020

Eva Nordmark

Catharina Nordlander
(Arbetsmarknadsdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås lagändringar för att skapa förutsättningar för att införa en ersättning som riktar sig till individer som anställs i en kommande ny form av subventionerad anställning, s.k. etableringsjobb. Det föreslås ändringar i socialförsäkringsbalken, lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, lagen (1998:676) om statlig ålderspension och lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program.

Det lämnas också förslag som syftar till att förbättra förutsättningarna för att stärka kontrollfunktionen och motverka felaktiga utbetalningar inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Det föreslås en ny lag om skyldighet för kreditinstitut och försäkringsgivare att lämna vissa uppgifter till Arbetsförmedlingen och en ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Därutöver föreslås ändringar i lagen (1999:591) om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av den offentliga arbetsförmedlingen och Trafikverket. Lagen (2006:1494) om kreditering på skattekonto av stimulans till arbetsgivare för nystartsjobb föreslås upphävas.

Den nya lagen och lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2020.

Innehållsförteckning

1	Beslut	5
2	Lagtext	6
2.1	Förslag till lag om skyldighet för kreditinstitut och försäkringsgivare att lämna vissa uppgifter till Arbetsförmedlingen	6
2.2	Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken.....	8
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring	11
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift	12
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:591) om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av den offentliga arbetsförmedlingen och Trafikverket	13
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program.....	14
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten	16
2.8	Förslag till lag om upphävande av lagen (2006:1494) om kreditering på skattekonto av stimulans till arbetsgivare för nystartsjobb	17
3	Ärendet och dess beredning	18
4	Behovet av ny reglering för att skapa förutsättningar för ersättning om etableringsjobb och för att stärka kontrollen inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten	18
5	Ersättningen vid etableringsjobb och skatterätten.....	21
5.1	Statlig ersättning som lämnas för arbete i ett etableringsjobb kommer att beskattas som inkomst av tjänst	21
5.2	Den statliga ersättningen och frågan om arbetsgivaravgifter och statlig ålderspensionsavgift.....	23
6	Ersättningen vid etableringsjobb och hur den påverkar ersättningar från de sociala trygghetssystemen.....	24
6.1	Statlig ersättning vid etableringsjobb och hur den påverkar den sjukpenninggrundande och den pensionsgrundande inkomsten	24
6.2	Statlig ersättning vid etableringsjobb och vissa konsekvenser för socialförsäkringen	26
6.3	Samordning mellan den statliga ersättningen i etableringsjobb och vissa förmåner enligt socialförsäkringsbalken	27
6.4	Det behövs bestämmelser som tydliggör att staten inte ska anses som arbetsgivare	29
6.5	Statlig ersättning vid etableringsjobb och dess betydelse för arbetslöshetsersättningen	30

7	Arbetsgivarens och partsorganisationernas uppgiftsskyldighet vid etableringsjobb	32
7.1	Arbetsgivarens skyldighet att lämna uppgifter som har betydelse för ett ärende om statlig ersättning	32
7.2	Arbetsgivarens skyldighet att ge Arbetsförmedlingen tillfälle att granska verksamheten	36
7.3	Partsorganisationernas skyldighet att lämna in kopia av kollektivavtal om etableringsjobb och andra uppgifter	37
8	Några frågor om utbetalning och kontroll inom arbetsmarknadspolitiken	40
8.1	Arbetsförmedlingen ska ges rätt att begära in uppgifter från företag som hanterar betalningar och företag som erbjuder försäkringar	40
8.1.1	Arbetsförmedlingen får möjlighet att begära in uppgifter för att kontrollera om förutsättningarna för utbetalning av stöd till arbetsgivare är uppfyllda	40
8.1.2	Vem bör omfattas av uppgiftsskyldigheten?	44
8.1.3	När och hur ska uppgifterna lämnas?	46
8.1.4	Vilka uppgifter ska kreditinstitut lämna?	47
8.1.5	Vilka uppgifter ska försäkringsgivare lämna?	48
8.1.6	Sekretessöverväganden	49
8.1.7	Dataskyddsöverväganden	51
8.1.8	Det behövs inga särskilda sanktioner	52
8.2	Kreditering på skattekonto av ekonomiskt stöd för anställning	53
8.3	Arbetsförmedlingen bör få ett uttryckligt stöd i lag för att behandla personuppgifter för kontrolländamål	54
9	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	59
9.1	Ikraftträdande	59
9.2	Behovet av övergångsbestämmelser	60
10	Konsekvenser	60
11	Författningskommentar	64
11.1	Förslaget till lag om skyldighet för kreditinstitut och försäkringsgivare att lämna vissa uppgifter till Arbetsförmedlingen	64
11.2	Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken	67
11.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring	70
11.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift	71
11.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:591) om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av den offentliga arbetsförmedlingen och Trafikverket	72

11.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program.....	73
11.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten	74
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Etableringsjobb (Ds 2019:13).....	76
Bilaga 2	Promemorians lagförslag.....	77
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	91

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om skyldighet för kreditinstitut och försäkringsgivare att lämna vissa uppgifter till Arbetsförmedlingen,

2. lag om ändring i socialförsäkringsbalken,

3. lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,

4. lag om ändring i lagen (1998:676) om statlig ålderspension,

5. lag om ändring i lagen (1999:591) om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av den offentliga arbetsförmedlingen och Trafikverket,

6. lag om ändring i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program,

7. lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten,

8. lag om upphävande av lagen (2006:1494) om kreditering på skattekonto av stimulans till arbetsgivare för nystartsjobb.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om skyldighet för kreditinstitut och försäkringsgivare att lämna vissa uppgifter till Arbetsförmedlingen

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om skyldighet för kreditinstitut och försäkringsgivare att lämna sådana uppgifter till Arbetsförmedlingen som behövs för att myndigheten ska kunna kontrollera ersättning som lämnas för den som har en anställning med ekonomiskt stöd som Arbetsförmedlingen har beslutat om.

2 § I denna lag betyder

1. *kreditinstitut*: kreditinstitut enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, och

2. *försäkringsgivare*: försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043), tjänstepensionsföretag enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag samt EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredjeländ enligt lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige.

Med kreditinstitut enligt denna lag jämställs ett utländskt kreditinstitut enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse om det utländska kreditinstitutet har filial i Sverige.

Kreditinstituts skyldighet att lämna uppgifter

3 § Ett kreditinstitut ska på begäran lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen om juridiska personers och enskilda näringsidkares förhållanden till institutet, om uppgifterna behövs för att kontrollera om lön har betalats ut till den som har en anställning med ekonomiskt stöd beslutat av Arbetsförmedlingen och i sådant fall med vilket belopp.

Ett kreditinstitut ska på begäran också lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen om vilket förhållande till institutet en enskild med en sådan anställning som avses i första stycket har, om uppgifterna behövs för att fastställa om personen är innehavare av ett visst konto.

Försäkringsgivares skyldighet att lämna uppgifter

4 § En försäkringsgivare ska på begäran lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen om en enskilds förhållande till företaget, om uppgifterna behövs för att kontrollera om den som har en anställning med

ekonomiskt stöd beslutat av Arbetsförmedlingen omfattas av någon försäkring.

Hur uppgifterna ska lämnas

5 § De uppgifter som ska lämnas enligt denna lag ska utan dröjsmål lämnas elektroniskt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om hur uppgifterna ska lämnas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

2.2 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 25 kap. 7 §, 27 kap. 9 §, 28 kap. 8 §, 46 kap. 18 och 19 §§ och 59 kap. 9 § socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

25 kap.

7 §

Ersättning med minst 1 000 kronor om året för utfört arbete för någon annans räkning ska räknas som inkomst av anställning. Detta gäller även om betalningsmottagaren inte är anställd av den som betalar ersättningen. Den som har betalat ut sådan ersättning ska då anses som arbetsgivare, och den som utfört arbete ska anses som arbetstagare.

Ersättning med minst 1 000 kronor om året för utfört arbete för någon annans räkning ska räknas som inkomst av anställning. Detta gäller även om betalningsmottagaren inte är anställd av den som betalar ersättningen. Den som har betalat ut sådan ersättning ska då anses som arbetsgivare, och den som *har utfört arbetet* ska anses som arbetstagare. *När utbetalningen avser statlig ersättning för arbete i etableringsjobb ska dock den för vars räkning arbetet har utförts anses som arbetsgivare.*

Det som anges i första stycket gäller inte om

1. ersättningen betalas ut i form av pension,
2. ersättningen ska räknas som inkomst av annat förvärvsarbete enligt 10–15 §§, eller
3. ersättningen omfattas av undantag enligt 16–24 §§.

27 kap.

9 §¹

Sjukpenning lämnas inte på grundval av anställningsförmåner för tid som ingår i en sjuklöneperiod när den försäkrades arbetsgivare ska svara för sjuklön enligt lagen (1991:1047) om sjuklön.

Sjukpenning lämnas inte heller på grundval av statlig ersättning för arbete i etableringsjobb för tid som ingår i en sjuklöneperiod när den försäkrades arbetsgivare i etableringsjobbet ska svara för sjuklön enligt samma lag.

28 kap.

8 §

Om en arbetsgivare ska svara för sjuklön för samma dag som sjukpenning kommer i fråga, ska sjukpenningens storlek beräknas på grundval av en sjukpenninggrundande inkomst som inte omfattar anställningsförmåner från den arbetsgivaren.

Om en arbetsgivare ska svara för sjuklön för samma dag som sjukpenning kommer i fråga, ska sjukpenningens storlek beräknas på grundval av en sjukpenninggrundande inkomst som inte omfattar anställningsförmåner från den arbetsgivaren. *Den sjukpenninggrundande inkomsten ska inte heller omfatta statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb hos den arbetsgivare som ska svara för sjuklön.*

Årsarbetstiden beräknas i de fall som anges i första stycket på grundval av beräknat antal timmar i förvärsarbete hos arbetsgivare som inte ska svara för sjuklön.

46 kap.

18 §

Smittbärapenningen ska minskas med följande förmåner i den utsträckning förmånerna lämnas för samma tid:

1. graviditetspenning,
2. föräldrapenningsförmåner,
3. sjuklön eller sådan ersättning från Försäkringskassan som avses i 20 § lagen (1991:1047) om sjuklön,
4. sjukpenning enligt denna balk eller motsvarande äldre lag,
5. rehabiliteringspenning,
6. livränta enligt denna balk eller motsvarande äldre författning på grund av smitta, *och*
7. närståendepenning.
6. livränta enligt denna balk eller motsvarande äldre författning på grund av smitta,
7. närståendepenning, *och*
8. *statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb.*

Det som föreskrivs i första stycket gäller även motsvarande förmån som lämnas till smittbärapenningen på grundval av utländsk lagstiftning.

19 §

Om smittbärapenningen har inkomst av anställning från en arbetsgivare som avses i 1 eller 2 § lagen (1994:260) om offentlig anställning för tid som avses i 7 §, lämnas smittbärapenning endast till den del den överstiger inkomsten.

När anställningen avser arbete i etableringsjobb ska även statlig ersättning som lämnas för det arbetet räknas med i den inkomst som avses i första stycket.

59 kap.

9 §²

Som inkomst av anställning räknas, även om mottagaren inte har varit anställd hos den som betalat ut ersättningen, följande:

1. ersättning i pengar eller annan avgiftspliktig förmån för utfört arbete, dock inte pension, och

2. tillfällig förvärvsinkomst av verksamhet som inte bedrivits självständigt.

I fall som anges i första stycket likställs den som har utfört arbetet med en arbetstagare och den som betalat ut ersättningen med en arbetsgivare.

I fall som anges i första stycket likställs den som har utfört arbetet med en arbetstagare och den som betalat ut ersättningen med en arbetsgivare. *När utbetalningen avser statlig ersättning för arbete i etableringsjobb likställs dock den för vars räkning arbetet har utförts med en arbetsgivare.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Häri genom föreskrivs att 25 a § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

25 a §¹

Med dagsförtjänst avses en femtedel av den veckoinkomst eller, i fråga om sökande med månadslön, 1/22 av den månadsinkomst, som den sökande haft under ramtiden.

Med dagsförtjänst avses en femtedel av den veckoinkomst eller, i fråga om sökande med månadslön, 1/22 av den månadsinkomst som den sökande haft under ramtiden. *Statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb ska ingå vid beräkningen av dagsförtjänsten.*

För den som omfattas av 23 b § andra stycket ska dagsförtjänsten beräknas på sökandens förvärvsinkomst och det ersättningsbelopp som lämnats.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *får* meddela föreskrifter om omräkning av dagsförtjänst.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen* meddela föreskrifter om omräkning av dagsförtjänst.

Bestämmelser om beräkningen av dagsförtjänsten för företagare finns i 37 och 37 a §§.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

¹ Senaste lydelse 2010:445.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Avgiften utgör 10,21 procent av ersättning i form av

1. sjukpenning och rehabiliteringspenning enligt 24–28 och 31 kap. socialförsäkringsbalken samt arbetsskadesjukpenning enligt 40 kap. nämnda balk eller motsvarande ersättning som utgetts enligt nämnda balk eller annan författning eller på grund av regeringens förordnande, i den utsträckning ersättningen trätt i stället för en försäkrads inkomst av anställning enligt 59 kap. 8–11 §§ socialförsäkringsbalken eller inkomst av annat förvärvsarbete enligt 59 kap. 14 § första stycket 1–3 nämnda balk,

2. föräldrapenningsförmåner enligt 11–13 kap. socialförsäkringsbalken,

3. närståendepenning enligt 47 kap. socialförsäkringsbalken,

4. ersättning enligt 20 § lagen (1991:1047) om sjuklön,

5. livränta enligt 41–44 kap. socialförsäkringsbalken eller annan motsvarande livränta som bestäms med tillämpning av 41 och 42 kap. nämnda balk,

7. omvårdnadsbidrag enligt 22 kap. socialförsäkringsbalken,

8. dagpenning från arbetslöshetskassa,

9. statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb,

10. aktivitetsstöd till den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program,

14. ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF),

15. dagpenning till totalförsvarspliktiga som tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt och till andra som får dagpenning enligt de grunder som gäller för totalförsvarspliktiga, samt

16. bidrag från Sveriges författarfond och Konstnärsnämnden i den utsträckning som regeringen så föreskriver.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:591) om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av den offentliga arbetsförmedlingen och Trafikverket

Härigenom föreskrivs att rubriken till lagen (1999:591) om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av den offentliga arbetsförmedlingen och Trafikverket¹ samt 1 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Lag om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av den offentliga arbetsförmedlingen och Trafikverket

Föreslagen lydelse

Lag om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av Arbetsförmedlingen och Trafikverket

1 §²

Anställningsstöd, stöd till utbildningsvikariat, stöd till skyddat arbete hos en offentlig arbetsgivare och stöd till yrkesintroduktion som beslutats av den offentliga arbetsförmedlingen samt sjöfartsstöd som beslutats av Trafikverket får tillgodoföras arbetsgivaren genom kreditering på sådant skattekonto som avses i 61 kap. 1 § skatteförordningen (2011:1244).

Regeringen meddelar närmare föreskrifter om de stöd som ska krediteras skattekontot.

Ekonomiskt stöd för anställning till en arbetsgivare som har beslutats av Arbetsförmedlingen, och sjöfartsstöd som har beslutats av Trafikverket, får tillgodoföras arbetsgivaren genom kreditering på ett sådant skattekonto som avses i 61 kap. 1 § skatteförordningen (2011:1244).

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om de stöd som får krediteras skattekontot.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2014:286.

² Senaste lydelse 2014:286.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program

Häri genom föreskrivs i fråga om lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program

dels att rubriken till lagen samt 1 och 6 §§ ska ha följande lydelse, dels att det ska införas en ny paragraf, 2 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Lag om arbetsmarknadspolitiska program

Lag om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

1 §¹

Denna lag innehåller övergripande bestämmelser om *de* arbetsmarknadspolitiska *programmen*. Programmen syftar till att stärka den enskildes möjligheter att få eller behålla ett arbete.

Denna lag innehåller övergripande bestämmelser om *den* arbetsmarknadspolitiska *verksamheten*. *Den arbetsmarknadspolitiska verksamheten består av arbetsmarknadspolitiska program och andra arbetsmarknadspolitiska insatser*. Programmen *och insatserna* syftar till att stärka den enskildes möjligheter att få eller behålla ett arbete.

Programmen *handhas* av Arbetsförmedlingen om inte annat föreskrivs.

Programmen *och insatserna hanteras* av Arbetsförmedlingen om inte *något* annat föreskrivs.

2 §²

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för en arbetsgivare att till en myndighet lämna uppgifter som har betydelse för ett ärende om statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för en arbetstagarorganisation och en arbetsgivarorganisation som har slutit kollektivavtal om

¹Senaste lydelse 2007:395.

²Tidigare 2 § upphävd genom 2007:809.

etableringsjobb att till en myndighet

1. lämna in en kopia av avtalet, och

2. lämna uppgifter som har betydelse för ett ärende om statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb.

6 §³

Den arbetsgivare eller anordnare av ett arbetsmarknadspolitiskt program som *mottagit stöd* skall ge Arbetsförmedlingen eller den myndighet som Arbetsförmedlingen utser tillfälle att granska *den verksamhet* som bedrivs och lämna de uppgifter som behövs för att granskningen *skall* kunna genomföras.

Den arbetsgivare eller anordnare av ett arbetsmarknadspolitiskt program som *tar emot eller har tagit emot stöd* ska ge Arbetsförmedlingen eller den myndighet som Arbetsförmedlingen utser tillfälle att granska *verksamheten* som bedrivs och lämna de uppgifter som behövs för att granskningen *ska* kunna genomföras.

Skyldigheten gäller även för arbetsgivare som har eller har haft anställda i etableringsjobb.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

³ Senaste lydelse 2007:395.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

Arbetsförmedlingen får behandla personuppgifter inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten bara om det är nödvändigt för

1. handläggning av ärenden,
2. publicering av platsinformation, information om kompletterande aktörer och ansökningar om anställning,
3. planering, metodutveckling, tillsyn, uppföljning, resultatredovisning och utvärdering av verksamheten,

4. kontroll av ekonomiskt stöd till arbetsgivare och individer som tar del av insatser inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten,

4. framställning av aidentifierad statistik, *och*

5. framställning av aidentifierad statistik, *och*

5. samarbete på det arbetsmarknadspolitiska området inom Europeiska unionen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt enligt överenskommelsen den 6 mars 1982 om en gemensam nordisk arbetsmarknad.

6. samarbete på det arbetsmarknadspolitiska området inom Europeiska unionen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt enligt överenskommelsen den 6 mars 1982 om en gemensam nordisk arbetsmarknad.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

2.8 Förslag till lag om upphävande av lagen (2006:1494) om kreditering på skattekonto av stimulans till arbetsgivare för nystartsjobb

Härigenom föreskrivs att lagen (2006:1494) om kreditering på skattekonto av stimulans till arbetsgivare för nystartsjobb ska upphöra att gälla vid utgången av juni 2020.

3 Ärendet och dess beredning

Landsorganisationen i Sverige (LO), Unionen och Svenskt Näringsliv kom i en principöverenskommelse hösten 2017 överens om en ny typ av kollektivavtalad anställning, s.k. etableringsjobb, som riktar sig till nyanlända och långtidsarbetslösa. Mot bakgrund av principöverenskommelsen bjöd regeringen in representanter från arbetsmarknadens parter till fördjupade samtal om etableringsjobb under början av 2018. Samtalen ledde fram till en gemensam avsiktsförklaring i mars 2018 där regeringen, LO, Unionen och Svenskt Näringsliv kom överens om att etableringsjobb bör införas.

Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna har i en sakpolitisk överenskommelse, det s.k. januariavtalet, kommit överens om att etableringsjobben ska införas i enlighet med parternas förslag. Av januariavtalet framgår bl.a. också att etableringsjobben ska utvidgas till företag utan kollektivavtal och till bemanningsföretag på ett sätt som gör att fördelarna i etableringsjobben inte går förlorade.

Inom Arbetsmarknadsdepartementet har promemorian Etableringsjobb (Ds 2019:13) utarbetats. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena och en remissammanställning finns tillgängliga i Arbetsmarknadsdepartementet (dnr A2019/01215/A).

4 Behovet av ny reglering för att skapa förutsättningar för etableringsjobb och för att stärka kontrollfunktionen inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Regeringens bedömning: Det finns behov av vissa lagändringar för att skapa förutsättningar för att införa en ersättning som riktar sig till individer i etableringsjobb och för att stärka kontrollfunktionen inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Arbetsförmedlingen, Arbetsgivarverket, Brottsförebyggande rådet, Diskrimineringsombudsmannen, Företagarna, Inspektionen för socialförsäkringen, Lantbrukarnas Riksförbund,

Skatteverket, Sveriges Kommuner och Regioner (tidigare Sveriges Kommuner och Landsting), Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet och Samhällsvetenskapliga fakulteten vid Umeå universitet tillstyrker, välkomnar eller ställer sig positiva till förslagen och bedömningarna i promemorian. Flera av remissinstanserna har synpunkter som gäller utformningen av modellen om etableringsjobb. *Centrala studiestödsnämnden* påtalar att det inte finns något förslag om att studiemedel inte får lämnas till en person som har ett etableringsjobb. *Sveriges Kvinnolobby* avstyrker att etableringsjobben ska införas med hänvisning till att det saknas en genomarbetad strategi för hur stödet ska fördelas jämförbart mellan kvinnor och män. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* anser att det saknas en bedömning av hur reglerna är tänkta att tillämpas i gränsöverskridande situationer. *Handelsanställdas förbund* ser generellt positivt på förslagen om fler åtgärder för att motverka felaktiga utbetalningar. *Delegationen för korrekta utbetalningar från välfärdssystemet* välkomnar särskilt de förslag som syftar till att öka kontrollmöjligheterna. *Polismyndigheten* anser att det är bra att kontrollmekanismer införs för att säkerställa att systemet inte utnyttjas i strid med regelverket och anför vidare att även ytterligare kontrollåtgärder bör övervägas.

Skälen för regeringens bedömning

Det behöver skapas förutsättningar för att införa en ersättning till individer i etableringsjobb

De senaste åren har flera strukturellt viktiga förändringar genomförts i syfte att förbättra möjligheterna för nyanlända och långtidsarbetslösa att få arbete. Trots det finns det behov av fler vägar in på arbetsmarknaden. Hösten 2017 träffades en principöverenskommelse mellan Landsorganisationen i Sverige (LO), Unionen och Svenskt Näringsliv, som resulterade i en gemensam avsiktsförklaring med regeringen och arbetsmarknadens parter i mars 2018 om att etableringsjobb skulle införas. Överenskommelsen mellan LO, Unionen och Svenskt Näringsliv bygger på att kollektivavtal om etableringsjobb ska träffas.

Regeringspartierna har därefter i den sakpolitiska överenskommelsen i januari 2019 tillsammans med Centerpartiet och Liberalerna kommit överens om att etableringsjobben ska införas enligt parternas förslag och att de ska utvidgas till företag utan kollektivavtal och bemanningsföretag på ett sätt som gör att fördelarna inte går förlorade.

Etableringsjobb är en tänkt ny modell för staten att stimulera anställningar för nyanlända och långtidsarbetslösa. Modellen skiljer sig från befintliga subventionerade anställningar på så sätt att staten i den tänkta modellen subventionerar anställningen genom att betala en ersättning direkt till individen, i stället för att arbetsgivaren betalar hela lönen till arbetstagaren och sedan får ersättning för en del av lönen från staten. Den statliga ersättningen syftar till att kompensera individen för att denne får en lägre lön från arbetsgivaren för utfört arbete i ett etableringsjobb jämfört med en annan anställning. Modellen innebär att individen får sin inkomst för det utförda arbetet från två håll, arbetsgivaren och staten. Hela inkomsten, dvs. även ersättningen från staten, ska

betraktas på samma sätt som lön, t.ex. i skatthänseende och i fråga om intjänande av sociala förmåner.

Trots att en viss del av arbetstagarens inkomst för etableringsjobb är tänkt att betalas av staten ska staten inte ha någon roll som arbetsgivare. Det fulla arbetsgivaransvaret ska ligga på den arbetsgivare som har anställt individen i ett etableringsjobb. Statens uppgift kommer vara att kontrollera förutsättningarna för att utge statlig ersättning vid etableringsjobb och att betala ut ersättningen. Handläggande myndigheter är tänkta att vara Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan.

Den huvudsakliga regleringen när det gäller den statliga ersättningen för etableringsjobb kommer att ske på förordningsnivå. För att skapa förutsättningar för detta finns behov av vissa lagändringar, bl.a. behövs regler om hur ersättningen bör behandlas i det sociala trygghetssystemet och regler som ger handläggande myndigheter de verktyg de behöver för att få in behövliga uppgifter. Flera remissinstanser har haft synpunkter på regleringen som är tänkt att göras på förordningsnivå. Dessa kommer inte att behandlas i denna lagrådsremiss utan kommer att beaktas inom ramen för det kommande förordningsarbetet.

Sveriges Kvinnolobby anför att det är viktigt att jämställdhetsperspektivet beaktas. Regeringen konstaterar att det viktiga arbetet med att öka jämställdheten mellan kvinnor och män pågår fortlöpande. *Centrala studiestödsnämnden* påtalar att det inte finns något förslag om att studiemedel inte får lämnas till en person som arbetar i ett etableringsjobb. Det finns i detta lagstiftningsärende inte underlag för att bedöma behovet av en reglering kring denna fråga. Det utesluter dock inte att det framöver kan finnas skäl för att återkomma i frågan. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* anför att det saknas en bedömning av hur reglerna är tänkta att tillämpas i gränsöverskridande situationer. Regeringens bedömning är att det saknas behov av särskild reglering kring gränsöverskridande situationer.

Det krävs fler åtgärder för att stärka kontrollfunktionen inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

En grund för välfärdsstaten är de välfärdssystem som det allmänna tillhandahåller för att säkra individens trygghet vid bl.a. sjukdom, arbetslöshet och ålderdom. För att dessa system ska uppfattas som trovärdiga och rättvisa krävs att bidrag och stöd kommer rätt person eller rätt företag till del. Felaktiga utbetalningar riskerar välfärdssystemens legitimitet och kan medföra betydande ekonomiska förluster för det allmänna. En välfungerande och effektiv kontroll är därför central för välfärdssystemens legitimitet.

I betänkandet *Det ska vara lätt att göra rätt* (SOU 2014:16) kartlades och analyserades bl.a. förutsättningarna för Arbetsförmedlingens arbete med att motverka felaktiga utbetalningar. Flera åtgärder har därefter vidtagits för att hindra felaktiga utbetalningar av stöd och ersättningar inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Systemet med arbetsgivardeklarationer har setts över (prop. 2016/17:58, bet. 2016/17:SkU21, rskr. 2016/17:256, Uppgifter på individnivå i arbetsgivardeklarationen). Sedan den 1 januari 2019 ska arbetsgivare löpande lämna uppgifter om bl.a. utbetalda ersättningar för arbete och

skatteavdrag på individnivå, dvs. per betalningsmottagare, till Skatteverket. Uppgifterna ska lämnas månadsvis i en arbetsgivardeklaration i stället för, som tidigare, årligen i en kontrolluppgift. Arbetsgivardeklarationerna ska även innehålla information om ersättning till en viss betalningsmottagare. Syftet med regleringen är att minska skattefusk och skatteundandragande.

Även systemet med anställningsstöd har setts över. Översynen har resulterat i färre, enklare och mer kraftfulla anställningsstöd. Översynen har också resulterat i att det nu ställs krav på elektroniska löneutbetalningar i de subventionerade anställningarna och att förfarandet vid rekvisering av stöd har förenklats.

Trots de regelförändringar som har gjorts bedömer regeringen att det fortfarande finns behov av förbättrade kontrollmöjligheter inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. De förslag som lämnas i denna lagrådsremiss syftar till att stärka kontrollfunktionen och därmed undvika felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Dessutom lämnas förslag som syftar till att skapa mer ändamålsenliga regleringar när det gäller behandling av personuppgifter för kontrolländamål.

5 Ersättningen vid etableringsjobb och skatterätten

5.1 Statlig ersättning som lämnas för arbete i ett etableringsjobb kommer att beskattas som inkomst av tjänst

Regeringens bedömning: Det behövs inga nya bestämmelser för att den statliga ersättningen som lämnas för arbete i etableringsjobb ska beskattas som inkomst av tjänst.

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: En övervägande majoritet av remissinstanserna tillstyrker bedömningen eller har ingen invändning mot den. Övriga remissinstanser har inte haft någon synpunkt på bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning

Ersättningen i ett etableringsjobb ska beskattas som inkomst av tjänst

Den statliga ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb är i likhet med lönen direkt kopplad till utfört arbete. Ersättningen skiljer sig därmed på en avgörande punkt från befintliga individersättningar inom arbetsmarknadspolitiken som inte är kopplade till en utförd arbetsinsats. Dessa betalas i stället normalt för tid då individen är arbetslös.

Av 10 kap. 1 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229) framgår att till inkomstslaget tjänst räknas inkomster och utgifter på grund av tjänst, till den del de inte ska räknas till inkomstslaget näringsverksamhet

eller kapital. Med tjänst avses enligt andra stycket bl.a. anställning. Huvudregeln enligt 11 kap. 1 § första stycket inkomstskattelagen är att löner, arvoden, kostnadsersättningar, pensioner, förmåner och alla andra inkomster som erhålls på grund av tjänst ska tas upp som intäkt såvida inte annat framgår av 8, 11 eller 11 a kap. samma lag. I 11 kap. 2–48 §§ finns bestämmelser som anger att vissa typer av ersättningar ska tas upp som intäkt samt att vissa typer av ersättningar inte ska tas upp som intäkt.

Det avgörande för att en inkomst ska anses vara skattepliktig i inkomstslaget tjänst enligt 11 kap. 1 § inkomstskattelagen är att det rör sig om ersättning för någon form av prestation. Så snart en förmån har ett samband med tjänsten, dvs. har utbetalats på grund av tjänsten, ska den tas upp i inkomstslaget tjänst.

I princip ska allt som en arbetstagare får från sin arbetsgivare tas upp som intäkt i inkomstslaget tjänst. Samma sak gäller när inkomsten betalas ut av någon annan men har sådant samband med tjänsten att den kan härledas från anställningen och inte har sin grund i annat än anställningen (jfr RÅ 1997 ref. 1).

Som närmare redogörs för i avsnitt 6.1 kommer den statliga ersättning som lämnas för arbete i ett etableringsjobb enligt nuvarande regler utgöra sjukpenninggrundande inkomst enligt 25 kap. socialförsäkringsbalken och pensionsgrundande inkomst enligt 59 kap. samma balk. Det föreslås i denna lagrådsremiss att den statliga ersättningen ska ligga till grund för beräkning av ersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring. Det innebär att den statliga ersättningen för etableringsjobb kommer att ligga till grund för samma typ av ersättningar från de sociala trygghetssystemen som den vanliga lönen från arbetsgivaren.

Ersättningen är tänkt att betalas ut en gång per månad och beräknas i relation till den lön som individen får från arbetsgivaren. En förutsättning för att få ersättningen är således att individen har fått lön. En förutsättning för att få lön är i sin tur att individen har utfört arbete. Om individen en månad har arbetat i lägre omfattning, t.ex. på grund av vård av barn, minskar lönen och därmed även den statliga ersättningen.

Regeringens bedömning är att den statliga ersättningen kommer att lämnas på grund av individens prestation i ett etableringsjobb på sådant sätt att den ska anses mottagen på grund av tjänst och därmed tas upp som intäkt enligt huvudregeln i 11 kap. 1 § första stycket inkomstskattelagen. Omständigheten att ersättningen kommer att betalas av staten och inte av arbetsgivaren saknar betydelse i detta hänseende. Denna bedömning överensstämmer med hur modellen med etableringsjobb och statlig ersättning är tänkt att fungera, nämligen att ersättningen ska beskattas som inkomst av tjänst. Regeringens bedömning innebär att det inte behövs några nya bestämmelser i inkomstskattelagen.

5.2 Den statliga ersättningen och frågan om arbetsgivaravgifter och statlig ålderspensionsavgift

Regeringens förslag: Statlig ålderspensionsavgift ska betalas för statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har haft synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Lön från arbetsgivaren är avgiftspliktig enligt socialavgiftslagen (2000:980). Den tänkta statliga ersättningen kommer att anses mottagen på grund av tjänst och därmed tas upp som inkomst av tjänst enligt huvudregeln i 11 kap. 1 § första stycket inkomstskattelagen. Det som ligger till grund för bedömningen att ersättningen ska tas upp som inkomst av tjänst innebär att ersättningen också skulle vara avgiftspliktig enligt 2 kap. 10–11 §§ socialavgiftslagen.

Av 2 kap. 1 § socialavgiftslagen framgår att den som utger avgiftspliktig ersättning ska betala arbetsgivaravgifter. Bestämmelser om vad som är avgiftspliktig ersättning finns i 2 kap. 10–11 §§ socialavgiftslagen. I 2 kap. 10 § anges att löner, arvoden, förmåner och andra ersättningar för arbete är avgiftspliktiga. I 2 kap. 12–23 §§ finns en uppräknning av ersättningar som är avgiftsfria. Underlaget för beräkning av arbetsgivaravgifter är enligt 2 kap. 24 § första stycket summan av de avgiftspliktiga ersättningar som den avgiftsskyldige har utgett under en kalendermånad. Vid bestämmande av detta avgiftsunderlag bortser man således från de ersättningar som är avgiftsfria. Att avgöra om en ersättning är avgiftspliktig eller avgiftsfri ingår som ett led i att bestämma avgiftsunderlaget.

Nuvarande regelverk är uppbyggt utifrån att staten endast betalar arbetsgivaravgifter på utbetalningar från staten i dess egenskap av arbetsgivare, inte vid utbetalningar från välfärdssystemet. Staten kommer inte att vara arbetsgivare för individer med etableringsjobb.

Regeringen anser att det även fortsättningsvis finns anledning att skilja på statens olika roller som arbetsgivare och utbetalare av bl.a. stöd och bidrag. Staten bör därmed inte betala några arbetsgivaravgifter för den statliga ersättning som lämnas för arbete i ett etableringsjobb.

Den statliga ersättningen kommer att utgöra pensionsgrundande inkomst och därmed ligga till grund för inkomstgrundad ålderspension. För att finansieringsprinciperna för pensionssystemet ska upprätthållas måste statlig ålderspensionsavgift betalas på ersättningen. Lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift behöver därför ändras på så sätt att det framgår att statlig ålderspensionsavgift om 10,21 procent ska betalas för den statliga ersättning som lämnas för etableringsjobb.

Att en ersättning för vilken statlig ålderspensionsavgift ska betalas är avgiftsfri enligt socialavgiftslagen framgår av 2 kap. 17 § den lagen. Det behövs därför ingen särskild ändring för att den statliga ersättningen ska vara avgiftsfri enligt socialavgiftslagen.

6 Ersättningen vid etableringsjobb och hur den påverkar ersättningar från de sociala trygghetssystemen

6.1 Statlig ersättning vid etableringsjobb och hur den påverkar den sjukpenninggrundande och den pensionsgrundande inkomsten

Regeringens bedömning: Det behövs inga nya bestämmelser för att den statliga ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb ska utgöra sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst enligt socialförsäkringsbalken.

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: En övervägande majoritet av remissinstanserna instämmer i bedömningen eller har ingen invändning mot den. *Försäkringskassan* anser att det finns ett behov av ändringar i socialförsäkringsbalken då huvudregeln är att statliga ersättningar inte kan ligga till grund för beräkning av sjukpenninggrundande inkomst.

Skälen för regeringens bedömning

Vad är sjukpenninggrundande och pensionsgrundande inkomst?

Sjukpenninggrundande inkomst är den årliga inkomst i pengar som en försäkrad kan antas komma att tills vidare få för eget arbete antingen som arbetstagare i allmän eller i enskild tjänst (inkomst av anställning) eller på annan grund (inkomst av annat förvärvsarbete), se 25 kap. 2 § socialförsäkringsbalken. Ersättning med minst 1 000 kronor om året för utfört arbete för någon annans räkning ska enligt 25 kap. 7 § socialförsäkringsbalken räknas som inkomst av anställning. Detta gäller även om betalningsmottagaren inte är anställd av den som betalar ersättningen. Detta gäller dock inte i vissa, inte här aktuella, situationer. I förarbetena till socialförsäkringsbalken uttalas att inkomst av arbete för annans räkning i princip utgör inkomst av anställning oavsett om det föreligger någon anställning eller ej (prop. 2008/09:200 s. 440). Sjukpenninggrundande inkomst ligger till grund för beräkning av vissa arbetsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken, se 24 kap. 2 och 3 §§ socialförsäkringsbalken.

Pensionsgrundande inkomst beräknas enligt 59 kap. 2 § socialförsäkringsbalken på inkomster som den försäkrade har haft och som är pensionsgrundande. Enligt 59 kap. 3 § samma balk är inkomster av anställning och inkomster av annat förvärvsarbete pensionsgrundande. I 59 kap. 8 § anges att som inkomst av anställning räknas lön eller annan ersättning i pengar eller annan avgiftspliktig förmån som en försäkrad har fått som arbetstagare i allmän eller enskild tjänst. Av 59 kap. 9 § framgår att även ersättning i pengar eller annan avgiftspliktig förmån för utfört arbete som erhålls utan att mottagaren varit anställd hos den som betalat

ut ersättningen ska räknas som inkomst av anställning. Pensionsgrundande inkomst ligger till grund för beräkning av pension.

Den statliga ersättningen för etableringsjobb är inkomst av anställning

Begreppet inkomst av anställning är centralt enligt både bestämmelserna om sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst. Enligt båda regleringarna framgår att ersättning för utfört arbete kan anses vara inkomst av anställning även om betalningsmottagaren inte är anställd av den som betalar ersättningen.

Den tänkta modellen med etableringsjobb och statlig ersättning innebär att den som har ett etableringsjobb kommer att få sin inkomst för utfört arbete från två håll, dels från arbetsgivaren i form av lön, dels från staten i form av en statlig ersättning.

Avsikten är att den statliga ersättningen ska betalas ut en gång per månad och beräknas i relation till den lön som individen har fått från arbetsgivaren. En förutsättning för att få ersättningen, som sannolikt kommer att betalas retroaktivt, är således att individen har fått lön. En förutsättning för att få lön är i sin tur att individen har utfört arbete. Om individen en månad har arbetat i lägre omfattning, t.ex. på grund av vård av barn, minskar lönen och därmed även den statliga ersättningen. Den statliga ersättningen är på så sätt direkt kopplad till en arbetsinsats.

Regeringen gör bedömningen att den statliga ersättningen är att betrakta som sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst enligt socialförsäkringsbalken, i form av inkomst av anställning enligt redan gällande regleringar i socialförsäkringsbalken. Denna bedömning påverkas inte av att ersättningen kommer att betalas av staten och inte av arbetsgivaren. Det behövs därför inte några nya bestämmelser för att den statliga ersättning som lämnas för arbete i ett etableringsjobb ska betraktas som sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst enligt socialförsäkringsbalken.

Försäkringskassan anser att det finns behov av ändringar i socialförsäkringsbalken då huvudregeln är att statliga ersättningar inte kan ligga till grund för beräkning av sjukpenninggrundande inkomst och anför bl.a. följande. Den omständigheten att en ersättning i skattehänseende kan anses som inkomst av anställning och beskattas i inkomstlaget tjänst medför inte per automatik att sådana inkomster kan anses vara sjukpenninggrundande. Till exempel utgör kostnadsersättning över schablonbelopp inkomst av tjänst, men anses inte vara sjukpenninggrundande. Regeringen konstaterar, i likhet med *Försäkringskassan*, att bara för att en ersättning beskattas i inkomstlaget tjänst medför det inte per automatik att en sådan inkomst är att betrakta som sjukpenninggrundande inkomst. Oaktat den skatterättsliga hanteringen av den statliga ersättningen för etableringsjobb, kommer ersättningen att utgöra ersättning för utfört arbete för någon annans räkning, till skillnad från t.ex. en kostnadsersättning som ska kompensera en anställd för merkostnader. Den statliga ersättningen utgör därför till sin karaktär sjukpenninggrundande inkomst enligt 25 kap. 7 § socialförsäkringsbalken i sin nuvarande lydelse. I och med den bedömning som regeringen gör kommer den statliga ersättningen, givet att övriga förutsättningar för fastställande av sjukpenninggrundande inkomst respektive

pensionsgrundande inkomst är uppfyllda, att kunna ligga till grund för beräkning av socialförsäkringsförmåner på samma sätt som den lön för arbetet som kommer från arbetsgivaren.

6.2 Statlig ersättning vid etableringsjobb och vissa konsekvenser för socialförsäkringen

Regeringens bedömning: Statlig ersättning som lämnas för arbete i ett etableringsjobb kommer att ingå i beräkningsunderlaget för flertalet förmåner enligt socialförsäkringsbalken, utan att det behövs några nya bestämmelser om det.

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har synpunkter på bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Den sjukpenninggrundande inkomsten och den pensionsgrundande inkomsten har betydelse för storleken på ett flertal förmåner enligt socialförsäkringsbalken. Därutöver finns det förmåner där individens inkomst beaktas på annat sätt, t.ex. genom överskott i inkomstslaget tjänst enligt inkomstskattelagen (1999:1229). Som exempel på det senare kan nämnas bilstöd i form av anskaffningsbidrag, bostadsbidrag och bostadstillägg.

I avsnitt 5.1 och 6.1 konstateras att den statliga ersättningen, mot bakgrund av dess konstruktion, kommer att beskattas som inkomst av tjänst enligt inkomstskattelagen samt utgöra sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst enligt socialförsäkringsbalken. Regeringens bedömning är att så kommer att bli fallet enligt redan gällande regelverk.

Det finns inget skäl att se på den statliga ersättningen på något annat sätt vid tillämpning av andra bestämmelser i socialförsäkringsbalken där storleken på inkomsten har betydelse. Mot denna bakgrund gör regeringen bedömningen att den statliga ersättningen, utöver att utgöra sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst, kommer att ingå i beräkningsunderlag enligt socialförsäkringsbalken på samma sätt som annan inkomst som har sin grund i en anställning. Denna bedömning påverkas inte av att ersättningen kommer att utbetalas av staten och inte av arbetsgivaren.

6.3 Samordning mellan den statliga ersättningen i etableringsjobb och vissa förmåner enligt socialförsäkringsbalken

Regeringens förslag: Sjukpenning ska inte lämnas på grundval av statlig ersättning för arbete i etableringsjobb för tid som ingår i en sjuklöneperiod när den försäkrades arbetsgivare i etableringsjobbet ska svara för sjuklön enligt lagen om sjuklön.

Om en arbetsgivare ska svara för sjuklön för samma dag som sjukpenning kommer i fråga, ska sjukpenningens storlek beräknas på grundval av en sjukpenninggrundande inkomst som inte omfattar statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb hos den arbetsgivaren.

Smittbärrpenning ska minskas med statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb i den utsträckning den statliga ersättningen lämnas för samma tid som smittbärrpenningen.

Om en smittbärrare har inkomst av anställning från en arbetsgivare som avses i lagen om offentlig anställning, som avser arbete i etableringsjobb, ska smittbärrpenning lämnas endast till den del den överstiger en inkomst som även omfattar den statliga ersättningen för det arbetet.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Inspektionen för socialförsäkringen* tillstyrker förslaget. *Försäkringskassan* anför att det saknas förslag om samordning för personer som får sjukersättning eller aktivitetsersättning på deltid och för personer med rehabiliteringspenning. I övrigt har remissinstanserna inletat att invända mot eller har inte kommenterat förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Samordning mellan den statliga ersättningen och vissa förmåner enligt socialförsäkringsbalken

I socialförsäkringsbalken finns bestämmelser om samordning mellan olika förmåner. Syftet med dessa bestämmelser är att en individ inte ska bli dubbelt kompenserad, dvs. det ska inte vara möjligt att för samma tid uppbära ersättning i form av t.ex. sjuklön från arbetsgivaren och sjukpenning från Försäkringskassan.

Samordning med sjukpenning vid endast en anställning

Av 27 kap. 9 § socialförsäkringsbalken framgår att sjukpenning inte lämnas på grundval av anställningsförmåner för tid som ingår i en sjuklöneperiod när den försäkrades arbetsgivare ska svara för sjuklön enligt lagen (1991:1047) om sjuklön. Det är en bestämmelse om samordning som innebär att sjukpenning för tid då en arbetsgivare har att svara för sjuklön inte lämnas på grundval av anställningsförmåner från den

arbetsgivaren. Sjuklöneperioden utgör de första 14 dagarna av en sjukperiod.

Den som har ett etableringsjobb kommer att få sin inkomst för utfört arbete från två håll, dels från arbetsgivaren i form av lön, dels från staten i form av statlig ersättning. Tanken är att motsvarande princip även ska gälla under en sjuklöneperiod, dvs. att under sjuklöneperioden kommer inkomsten dels från arbetsgivaren i form av sjuklön, dels från staten i form av den statliga ersättningen som beräknas på sjuklönen.

Det ska inte vara möjligt att för samma tid få både sjuklön från arbetsgivaren och sjukpenning från Försäkringskassan som grundar sig på den sjukpenninggrundande inkomst som sjuklönen hänför sig till. Samma princip bör gälla även i fråga om den statliga ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb. Det bör således inte heller vara möjligt att för samma tid få både statlig ersättning för etableringsjobb och sjukpenning som grundar sig på den sjukpenninggrundande inkomst som den statliga ersättningen hänför sig till.

Det bör därför införas en bestämmelse som anger att sjukpenning inte heller ska lämnas på grundval av statlig ersättning för arbete i etableringsjobb för tid som ingår i en sjuklöneperiod när den försäkrades arbetsgivare för etableringsjobbet ska svara för sjuklön enligt lagen om sjuklön.

Samordning med sjukpenning vid flera anställningar

En individ kan ha flera olika anställningar och även annat förvärvsarbete. Beroende på hur arbetstiden är förlagd kan sjuklöneperioden hos olika arbetsgivare komma att påbörjas och avslutas vid olika tillfällen. Det kan bl.a. därför bli aktuellt med sjukpenning för samma dag som en arbetsgivare ska svara för sjuklön. I 28 kap. 8 § socialförsäkringsbalken finns en bestämmelse om beräkningsunderlaget för sjukpenning om en arbetsgivare ska svara för sjuklön för samma dag som sjukpenning kommer i fråga. Sjukpenningens storlek beräknas då på grundval av den del av en sjukpenninggrundande inkomst som inte omfattar anställningsförmåner från arbetsgivaren som ska svara för sjuklön. Syftet med bestämmelsen är att undvika att en individ får dubbel kompensation.

Även om det kan antas vara ovanligt att en individ som är föremål för etableringsjobb har flera anställningar, och således inkomster från flera håll, kan det inte uteslutas att det skulle kunna förekomma.

Det bör därför införas ett tillägg till den nuvarande bestämmelsen om beräkningsunderlaget för sjukpenning som anger att om en arbetsgivare ska svara för sjuklön för samma dag som sjukpenning kommer i fråga, ska sjukpenningens storlek beräknas på grundval av en sjukpenninggrundande inkomst som inte heller omfattar den statliga ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb hos den arbetsgivaren som ska svara för sjuklön den aktuella tiden.

Samordning med smittbärrpenning

Smittbärrpenning ska minskas med vissa uppräknade förmåner och ersättningar i den utsträckning förmånerna och ersättningarna lämnas för samma tid som smittbärrpenningen. Det framgår av 46 kap. 18 § socialförsäkringsbalken. Smittbärrpenningen ska bl.a. minskas med

sjuklön i den utsträckning sjuklönen lämnas för samma tid som smittbärrpenningen. Av 46 kap. 19 § socialförsäkringsbalken framgår vidare att om smittbärraren har inkomst av anställning från en arbetsgivare som avses i 1 eller 2 § lagen (1994:260) om offentlig anställning för den tid under vilken smittbärrpenning lämnas, lämnas smittbärrpenning endast till den del den överstiger inkomsten. Det handlar om anställningar hos riksdagen och dess myndigheter, myndigheterna under regeringen, kommuner, regioner och kommunalförbund.

Principen om att undvika dubbel kompensation för individen bör gälla även vid etableringsjobb. Det bör inte vara möjligt att för samma tid få både statlig ersättning för etableringsjobb och smittbärrpenning.

Bestämmelsen om samordning med smittbärrpenning bör därför tillföras en punkt där det framgår att även statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb är en sådan ersättning som medför att smittbärrpenningen ska minskas i den utsträckning den statliga ersättningen lämnas för samma tid. Även bestämmelsen om samordning med inkomst av anställning från en arbetsgivare som avses i 1 eller 2 § lagen om offentlig anställning bör justeras så att statlig ersättning som lämnas för etableringsjobb påverkar hur mycket smittbärrpenning som kan lämnas.

Det finns inte behov av annan samordning

Försäkringskassan anför att det saknas förslag om samordning för personer som får sjukersättning eller aktivitetsersättning på deltid och för personer med rehabiliteringspenning. Regeringens bedömning är att det inte behövs någon reglering när det gäller samordning med statlig ersättning för etableringsjobb och sjukersättning, aktivitetsersättning eller rehabiliteringspenning. Den statliga ersättningen för ett arbete i etableringsjobb bygger på att individen har arbetat och fått lön från arbetsgivaren för sin arbetsprestation. Den statliga ersättningen utgör, vid sidan av lönen från arbetsgivaren, en del av den totala ersättning som lämnas för utfört arbete hos arbetsgivaren. Både lönen från arbetsgivaren och den statliga ersättningen utgör sjukpenninggrundande inkomst. Det finns inga skäl för att behandla de två inkomstdelarna på olika sätt när det gäller de nu aktuella förmånerna. Någon särskild samordning med lön görs inte i fråga om dessa. Samma bedömning bör göras vid anställningar i etableringsjobb som vid andra anställningar.

6.4 Det behövs bestämmelser som tydliggör att staten inte ska anses som arbetsgivare

<p>Regeringens förslag: Den för vars räkning arbete i etableringsjobb har utförts ska anses som arbetsgivare enligt bestämmelserna om sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst i socialförsäkringsbalken.</p>
--

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Inspektionen för socialförsäkringen* tillstyrker förslaget. Övriga remissinstanser har inte kommenterat förslaget eller har ingen invändning mot det.

Skälen för regeringens förslag: Av avsnitt 6.1 framgår att regeringen gör bedömningen att statlig ersättning som lämnas för arbete i ett etableringsjobb kommer att utgöra sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst, i form av inkomst av anställning. Om ersättning som räknas som sådan inkomst av anställning har betalats ut av någon som betalningsmottagaren inte var anställd hos, ska den som har betalat ut sådan ersättning ändå betraktas som arbetsgivare och den som har utfört arbetet betraktas som arbetstagare, se 25 kap. 7 § första stycket och 59 kap. 9 § andra stycket socialförsäkringsbalken.

Regeringens bedömning är att de nu nämnda bestämmelserna om vem som ska betraktas som arbetsgivare i sin nuvarande lydelse innebär att staten skulle anses som arbetsgivare när statlig ersättning för arbete i etableringsjobb betalas ut.

Trots att staten enligt modellen kommer att betala en ersättning direkt till individen är tanken inte att staten ska få ett arbetsgivaransvar i förhållande till den individ som anställs i ett etableringsjobb. Arbetsgivaransvaret är i stället tänkt att bäras av den arbetsgivare som anställer individen, dvs. den för vars räkning arbetet utförs.

Det bör därför i socialförsäkringsbalken tydliggöras att staten inte är att anse som arbetsgivare enligt bestämmelserna om sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst för en individ som är anställd i ett etableringsjobb. För att det inte ska bli ottydligt vem som ska anses vara arbetsgivare i den situationen bör det uttryckligen anges i den aktuella bestämmelsen att den för vars räkning arbete i ett etableringsjobb har utförts ska anses som arbetsgivare, trots att staten utbetalar statlig ersättning för arbetet.

6.5 Statlig ersättning vid etableringsjobb och dess betydelse för arbetslöshetsersättningen

Regeringens förslag: Statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb ska betraktas som tidigare förvärvsinkomst när det bestäms med vilket belopp per dag som ersättning enligt inkomstbortfallsförsäkringen i arbetslöshetsförsäkringen ska lämnas.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag, med undantag för en redaktionell ändring.

Remissinstanserna: *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen* är positiv till förslaget. Övriga remissinstanser har inga synpunkter på förslaget eller har avstått från att yttra sig i denna del.

Skälen för regeringens förslag

Hur räknas dagpenningens storlek fram?

Arbetslöshetsförsäkring omfattar alla som förvärvsarbetar. Försäkring förutsätter bl.a. att den sökande uppfyller ett arbetsvillkor. Med arbetsvillkor avses att sökanden under en ramtid av tolv månader har förvärvsarbetat i viss omfattning enligt 12 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring. Ersättning kan lämnas med ett belopp per dag som inte är baserat på tidigare förvärvsinkomster, 24 § lagen om arbetslöshetsförsäkring, eller med ett belopp som är baserat på tidigare förvärvsinkomster, 25 § samma lag. Av sistnämnda paragraf framgår vidare att dagpenningen i form av inkomstrelaterad ersättning bestäms utifrån sökandens dagsförtjänst och normalarbetstid.

I 25 a § lagen om arbetslöshetsförsäkring anges att med dagsförtjänst avses en femtedel av den veckoinkomst eller, i fråga om sökande med månadslön, 1/22 av den månadsinkomst som den sökande har haft under ramtiden. Samtliga arbetsinkomster som en sökande har fått under ramtiden ska medräknas i underlaget för beräkning av dagsförtjänsten (HFD 2017 ref. 47). Storleken på samtliga arbetsinkomster som den sökande har haft före sin arbetslöshet under ramtiden blir avgörande för storleken på den dagpenning som han eller hon får i form av inkomstrelaterad ersättning.

Den statliga ersättning som lämnas för arbete i ett etableringsjobb ska räknas med vid beräkningen av dagsförtjänst

Mot bakgrund av att den statliga ersättning som lämnas för etableringsjobb kommer att utgöra ersättning för utfört arbete har i avsnitt 6.1 bedömningen gjorts att den statliga ersättningen kommer att utgöra sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst enligt socialförsäkringsbalken. Av samma skäl bör motsvarande bedömning göras när det gäller arbetslöshetsförsäkring, dvs. att den statliga ersättningen ska medräknas vid beräkning av dagsförtjänst. Denna bedömning påverkas inte av att ersättningen kommer att betalas av staten och inte av arbetsgivaren och överensstämmer med hur modellen med etableringsjobb och statlig ersättning är tänkt att fungera.

Det bör i lagen införas en ny bestämmelse om att ersättningen ska inkluderas vid beräkningen av dagpenningens storlek

Samma omständigheter som ligger till grund för bedömningen att den statliga ersättningen kommer att betraktas som inkomst av anställning när det gäller sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst leder till slutsatsen att tid med anställning i form av etableringsjobb kommer att anses vara förvärvsarbete enligt 12 § lagen om arbetslöshetsförsäkring. Det behöver därför inte särskilt regleras att tid med anställning i form av etableringsjobb ska anses som förvärvsarbete vid tillämpning av den bestämmelsen.

Det skulle kunna argumenteras för att det inte behövs någon ny bestämmelse för att den tänkta statliga ersättningen ska inkluderas vid beräkning av dagsförtjänst. Regeringen konstaterar dock att författningstekniskt är bestämmelsen om beräkning av dagsförtjänst i lagen om arbetslöshetsförsäkring utformad annorlunda än bestämmelserna

om sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst i socialförsäkringsbalken. I bestämmelserna om sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst i socialförsäkringsbalken anges uttryckligen att även ersättningar som mottagaren får utan att ha varit anställd hos den som har betalat ut ersättningen kan räknas som inkomst av anställning. Någon motsvarande bestämmelse finns inte i lagen om arbetslöshetsförsäkring.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen har anfört att det, för att det ska vara tydligt för tillämpande instanser, bör införas en uttrycklig bestämmelse om att den statliga ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb ska inkluderas vid beräkningen av dagsförtjänst. Regeringens uppfattning är att mycket talar för att den statliga ersättningen redan enligt nuvarande reglering skulle ingå vid beräkningen av dagsförtjänsten och därmed påverka storleken på den inkomstrelaterade ersättningen. Det kan dock inte helt uteslutas att en annan bedömning kan göras av tillämpande instanser. Det bör därför införas en uttrycklig bestämmelse om detta i lagen om arbetslöshetsförsäkring.

Regeringen föreslår också att det görs en redaktionell ändring i 25 a § tredje stycket om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela föreskrifter om omräkning av dagsförtjänst.

7 Arbetsgivarens och partsorganisationernas uppgiftsskyldighet vid etableringsjobb

7.1 Arbetsgivarens skyldighet att lämna uppgifter som har betydelse för ett ärende om statlig ersättning

Regeringens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om skyldighet för en arbetsgivare att till en myndighet lämna uppgifter som har betydelse för ett ärende om statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb.

Bestämmelsen ska placeras i lagen om arbetsmarknadspolitiska program som ska få ett nytt tillämpningsområde och en ny författningsrubrik: Lag om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag med undantag för att det i promemorian även föreslås att förena uppgiftsskyldigheten med sanktioner.

Remissinstanserna: En övervägande majoritet av remissinstanserna som har uttalat sig i denna del tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Delegationen för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen* vill särskilt lyfta fram förslaget om arbetsgivarens

uppgiftsskyldighet som viktigt för att minska risken för fel. *Arbetsförmedlingen* understryker att det är av stor vikt att det finns metoder som gör att myndigheten har tillgång till den information som är nödvändig för att kunna fatta korrekta beslut. *Försäkringskassan* uppger att för att undvika felaktiga utbetalningar måste myndigheten varje månad få vissa uppgifter från arbetsgivaren. *Samhällsvetenskapliga fakulteten vid Umeå universitet* anför att den föreslagna regleringen om uppgiftsskyldighet såvitt kan bedömas har en ändamålsenlig utformning men att det av rättssystematiska skäl hade varit att föredra om skyldigheten motsvarats av uttryckliga utredningsbefogenheter för Arbetsförmedlingen. *Datainspektionen* tillstyrker inte förslaget då myndigheten anser att det krävs en tydligare utredning och analys av de integritetsrisker som förslaget kan innebära för att en korrekt proportionalitetsbedömning ska kunna genomföras. *Ekobrottsmyndigheten* och *Åklagarmyndigheten* ifrågasätter om den föreslagna sanktionsbestämmelsens konstruktion uppfyller de krav på klarhet som måste ställas på strafflagstiftning och framför att en sanktionsavgift hade varit ett mer ändamålsenligt medel än en straffbestämmelse.

Skälen för regeringens förslag

Det är viktigt att myndigheterna får tillgång till nödvändig information från arbetsgivare inför beslut

För att de handläggande myndigheterna ska kunna fatta korrekta beslut om förutsättningarna för att lämna statlig ersättning är uppfyllda och om utbetalning av ersättning kan de t.ex. behöva veta om det är fråga om ett kollektivavtalsenligt etableringsjobb och att arbetsgivaren i övrigt uppfyller kraven för etableringsjobb samt uppgifter om vad som utgör grundlön och eventuella tillägg eller avdrag.

Det är av stor vikt att myndigheterna har tillgång till den information som är nödvändig för att säkerställa att ersättning ska betalas ut och att den ersättning som betalas ut uppgår till rätt belopp och går till det avsedda ändamålet. Det är rimligt att anta att risken för fel ökar när ett kontrollsystem enbart bygger på uppgifter från den ersättningsberättigade själv jämfört med om kontrollen även bygger på uppgifter från tredje part, i det här fallet arbetsgivaren. Vissa av förutsättningarna när det gäller etableringsjobb som måste vara uppfyllda har arbetsgivaren också typiskt sett bättre kännedom om än individen.

För att säkerställa att den ersättning som betalas ut är korrekt och går till det avsedda ändamålet bör det således finnas en skyldighet för arbetsgivare att lämna uppgifter som behövs i ett ärende om statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb.

Hur ska uppgiftsskyldigheten för arbetsgivare regleras?

En skyldighet för arbetsgivare att lämna uppgifter till en myndighet måste enligt 8 kap. 2 § första stycket 2 regeringsformen ha stöd i lag eftersom det är fråga om skyldigheter för enskilda. Riksdagen kan enligt 8 kap. 3 § första stycket och 10 § regeringsformen bemyndiga regeringen att meddela föreskrifter enligt 2 §. Om riksdagen har bemyndigat regeringen att meddela föreskrifter, kan riksdagen också medge att regeringen

bemyndigar en förvaltningsmyndighet att meddela föreskrifter i ämnet i enlighet med 8 kap. 10 § regeringsformen.

De uppgifter som myndigheterna kan komma att behöva för sin kontroll är huvudsakligen vissa uppgifter om arbetsgivaren, arbetstagaren och själva anställningen, t.ex. att det rör sig om ett etableringsjobb, tjänstgöringsgrad, lön och liknande uppgifter.

Regeringen anser att när det gäller regleringen av uppgiftsskyldigheten, bl.a. vilka uppgifter som ska lämnas och till vilka myndigheter uppgifterna ska lämnas, är det fråga om bestämmelser av sådan detaljerad art att den lämpligen bör utformas i regeringens förordningar eller myndighetsföreskrifter. Både *Försäkringskassan* och *Arbetsförmedlingen* anför att myndigheterna har behov av vissa specifika uppgifter för att undvika felaktiga utbetalningar. Regeringen konstaterar att det närmare innehållet i uppgiftsskyldigheten regleras i förordning eller i myndighetsföreskrifter. Synpunkter kring den regleringen kommer därför att beaktas i förordningsarbetet. *Umeå universitet* anser att en uppgiftsskyldighet borde motsvaras av uttryckliga utredningsbefogenheter för Arbetsförmedlingen. Regeringen ser i dagsläget inget behov av en reglering av en uttrycklig utredningsskyldighet för Arbetsförmedlingen.

Det vore ändamålsenligt att placera den nu aktuella bemyndigandebestämmelsen i lagen om arbetsmarknadspolitiska program eftersom lagen redan i dag innehåller bestämmelser om skyldigheter för arbetsgivare. Etableringsjobb är dock inte tänkt att vara ett arbetsmarknadspolitiskt program. Etableringsjobben kommer emellertid att fylla en viktig funktion inom arbetsmarknadspolitiken. Den tänkta modellen med statlig ersättning och etableringsjobb får därmed ses som en ny form av arbetsmarknadspolitisk insats. Det finns inga tungt vägande skäl till varför lagen om arbetsmarknadspolitiska program endast ska omfatta arbetsmarknadspolitiska program. Lagens tillämpningsområde skulle därför kunna vidgas till att omfatta alla arbetsmarknadspolitiska insatser, även om vissa av lagens bestämmelser endast är tillämpliga för arbetsmarknadspolitiska program. Genom att göra det skulle det således bli möjligt att placera den nu aktuella bemyndigandebestämmelsen i lagen.

Mot denna bakgrund bör lagen om arbetsmarknadspolitiska program ges ett ändrat tillämpningsområde och en ny författningsrubrik, lag om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Den nu aktuella bemyndigandebestämmelsen bör placeras i lagen.

Uppgiftsskyldigheten bedöms vara förenlig med EU:s dataskyddsförordning

Det kan inte uteslutas att vissa uppgifter som arbetsgivaren kan komma att lämna kan utgöra personuppgifter, t.ex. uppgifter om en arbetstagares tjänstgöringsgrad, lön och liknande.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här kallad EU:s dataskyddsförordning, tillämpas från och med den 25 maj 2018. En av de grundläggande förutsättningarna för att behandling av personuppgifter ska vara förenlig med EU:s dataskyddsförordning är att

behandlingen är laglig. Vad som utgör en laglig grund för behandling anges i artikel 6. Artikel 5 tar upp principer för behandling av personuppgifter, bl.a. att uppgifterna ska behandlas på ett lagligt, korrekt och öppet sätt i förhållande till den registrerade samt att uppgifterna ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål.

När det gäller de personuppgifter som kommer att behöva lämnas från arbetsgivare till handläggande myndigheter är den lagliga grunden för personuppgiftsbehandling den som framgår av artikel 6.1 c (nödvändigt för att fullgöra en rättslig förpliktelse). En skyldighet för arbetsgivare att lämna uppgifter till en myndighet kommer att författningsregleras och blir då en rättslig förpliktelse för arbetsgivarna. Syftet med regleringen är att handläggande myndighet med hjälp av uppgifterna från arbetsgivarna ska kunna fatta korrekta beslut om att förutsättningarna för ersättning är uppfyllda.

För de personuppgifter som kommer att behandlas hos handläggande myndighet är bedömningen att den lagliga grunden för personuppgiftsbehandlingen är den som framgår av artikel 6.1 e (nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse). Handläggande myndigheter kommer att ha till uppgift att fatta beslut om förutsättningarna för statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb. Denna uppgift kommer att regleras i förordning och måste anses vara av allmänt intresse.

Datainspektionen anför att då det saknas närmare utredning och analys av vilka personuppgifter som kan komma att behandlas och av integritetsriskerna för den enskilde går det inte att bedöma om uppgiftsskyldigheten är proportionell i förhållande till målet. De uppgifter som myndigheterna enligt regeringens bedömning kan komma att behöva för sin kontroll är huvudsakligen vissa uppgifter om arbetsgivaren, arbetstagaren och själva anställningen, t.ex. att det rör sig om ett etableringsjobb, tjänstgöringsgrad, lön och liknande uppgifter. Regeringen vill betona att den tänkta statliga ersättningen är en förmån för arbetstagarna och att kontrollfunktionen är en del av ersättningssystemet. Målet med en kontroll av hur ersättningen används, dvs. att ersättningen ska gå till det den är avsedd för, överväger det eventuella integritetsintrång som arbetsgivarnas och de handläggande myndigheternas behandling av personuppgifter till följd av uppgiftsskyldigheten möjligen skulle kunna innebära för den enskilde när uppgifterna lämnas från arbetsgivare till myndigheter. Regeringens bedömning är därför att uppgiftsskyldigheten är proportionell i förhållande till målet med denna.

Personuppgifterna bedöms inte vara särskilt integritetskänsliga

Datainspektionen anför att då det saknas utredning kring vilka typer av personuppgifter som kan komma att behandlas är det inte tydligt hur det kan konstateras att personuppgifterna inte bedöms vara känsliga personuppgifter som kräver undantag i artikel 9.2 för behandling. Regeringen vill återigen framhålla att de uppgifter som myndigheter kan komma att behöva för kontroll är uppgifter som visar på att det rör sig om ett etableringsjobb, arbetstagarens tjänstgöringsgrad och lön samt liknande uppgifter. De personuppgifter som handläggande myndigheter behöver

från arbetsgivarna bedöms inte vara sådana personuppgifter som avses i artikel 9 i EU:s dataskyddsförordning.

Det finns för närvarande inte behov av sanktioner

Enligt promemorians förslag ska arbetsgivarnas uppgiftsskyldighet förenas med böter. *Ekobrottsmyndigheten* och *Åklagarmyndigheten* påtalar att den föreslagna bötesbestämmelsens konstruktion kan ifrågasättas, dvs. om den uppfyller de krav på klarhet som måste ställas på strafflagstiftning. Mot denna bakgrund och att det finns bestämmelser i bidragsbrottslagen (2007:612) som skulle kunna tillämpas på arbetsgivare som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet orsakar fara för att ersättning felaktigt betalas ut eller betalas ut med ett för högt belopp är regeringens bedömning att uppgiftsskyldigheten för närvarande inte bör förenas med sanktioner i form av böter. Regeringen utesluter dock inte att det framöver kan finnas skäl att återkomma i frågan om sanktioner.

7.2 Arbetsgivarens skyldighet att ge Arbetsförmedlingen tillfälle att granska verksamheten

Regeringens förslag: Arbetsgivare som har eller har haft anställda i etableringsjobb ska ge Arbetsförmedlingen eller den myndighet som Arbetsförmedlingen utser tillfälle att granska den verksamhet som bedrivs och lämna de uppgifter som behövs för att granskningen ska kunna genomföras.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De remissinstanser som har uttalat sig i frågan tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Arbetsförmedlingen* ställer sig positiv till förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Av 6 § lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program framgår att en arbetsgivare eller en anordnare av ett arbetsmarknadspolitiskt program som har mottagit stöd ska ge Arbetsförmedlingen eller den myndighet som Arbetsförmedlingen utser tillfälle att granska den verksamhet som bedrivs och lämna de uppgifter som behövs för att granskningen ska kunna genomföras.

Skyldigheten är motiverad av att det finns behov av att kunna granska verksamheter som får statligt stöd i syfte att kunna kontrollera och säkerställa att välfärdssystemen inte undergrävs av felaktiga utbetalningar. Samma skäl som motiverar bestämmelsen i 6 § lagen om arbetsmarknadspolitiska program gör sig gällande beträffande den anställning som kommer till stånd enligt den tänkta modellen med etableringsjobb och statlig ersättning. Även om det inte är arbetsgivaren som är tänkt mottagare av stödet är det ändå fråga om en form av subventionerad anställning. Det bör därför finnas en motsvarande skyldighet även för arbetsgivare som har anställda i etableringsjobb. Vissa språkliga justeringar i den nuvarande bestämmelsen bör göras för att tydliggöra att granskning kan ske även under perioden som en arbetsgivare mottar stöd.

7.3 Partsorganisationernas skyldighet att lämna in kopia av kollektivavtal om etableringsjobb och andra uppgifter

Regeringens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om skyldighet för arbetstagarorganisationer och arbetsgivarorganisationer som har slutit kollektivavtal om etableringsjobb att till den myndighet som anges i föreskrifterna lämna in en kopia av avtalet och lämna uppgifter som har betydelse för ärenden om statlig ersättning som lämnas för arbete i ett etableringsjobb.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag med undantag för att det i promemorian även föreslås att förena uppgiftsskyldigheten med sanktioner.

Remissinstanserna: En övervägande majoritet av remissinstanserna som har uttalat sig i frågan tillstyrker förslaget eller har ingen erinran mot det. *Delegationen för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen* vill särskilt lyfta fram förslaget om partsorganisationernas uppgiftsskyldighet som viktigt för att minska risken för fel. *Arbetsförmedlingen* anför att det är nödvändigt för myndigheten att få in information om kollektivavtal men vill samtidigt uppmärksamma att det är en administrativ börda för arbetsmarknadens parter. *Hotell- och restaurangfacket* anför att förslaget är en förutsättning för att säkra kvaliteten i etableringsjobben. *Brotsförebyggande rådet* är frågande till om sanktioner är nödvändigt, särskilt då det är arbetsmarknadens parter som är initiativtagare till etableringsjobb. *Ekobrottsmyndigheten* och *Åklagarmyndigheten* ifrågasätter om den i promemorian föreslagna sanktionsbestämmelsens konstruktion uppfyller de krav på klarhet som måste ställas på strafflagstiftning. *LO*, *Unionen* och *Svenskt Näringsliv* avstyrker förslaget om att den närmare regleringen av partsorganisationernas uppgiftsskyldighet ska regleras i förordning.

Skälen för regeringens förslag

Handläggande myndighet behöver tillgång till kollektivavtal om etableringsjobb

Eftersom det är viktigt att handläggande myndigheter får tillgång till nödvändig information för att fatta korrekta beslut måste det finnas metoder som gör det möjligt. Handläggande myndighet behöver ha tillgång till kollektivavtalen om etableringsjobb eftersom uppgifter i kollektivavtalen är av väsentlig betydelse för att ersättning med rätt belopp betalas ut.

Med hänsyn till uppgiftens vikt och att uppgiften kommer att framgå av kollektivavtalen om etableringsjobb är det av väsentlig betydelse att beslutande myndighet får tillgång till kollektivavtalen om etableringsjobb. Ett möjligt sätt för myndigheten att få tillgång till kollektivavtalen skulle

kunna vara att individen själv bifogar kollektivavtalet om etableringsjobb till sin ansökan.

Det är dock rimligt att anta att den enskilda individen kommer att ha svårt att få tillgång till kollektivavtalet. Att införa en ordning som bygger på att den enskilde individen i varje enskilt ärende ger in kollektivavtalen om etableringsjobb riskerar att orsaka svårigheter och därmed ineffektivitet vid handläggningen.

En väsentligt mer ändamålsenlig och effektiv lösning är att de partsorganisationer som har ingått ett kollektivavtal om etableringsjobb ger in avtalet till den myndighet som ska pröva ansökan.

Vid bedömningen av om det är en lämplig ordning bör det även noteras att det redan i dag finns flera exempel på att partsorganisationerna är skyldiga att lämna in sina kollektivavtal till myndigheter, se t.ex. 47 § tredje stycket lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet och 9 a § lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare.

En skyldighet att lämna in ett kollektivavtal kan inte anses särskilt betungande för de berörda organisationerna eftersom det i princip är fråga om en engångshändelse. Regeringens bedömning är därför att denna skyldighet bedöms vara proportionell i förhållande till den stora nytta som uppgiftsskyldigheten bidrar till.

Arbetsförmedlingen anför att det är nödvändigt för myndigheten att få in information om kollektivavtal. De vill dock samtidigt uppmärksamma att det är en administrativ börda för arbetsmarknadens parter att inkomma med dessa och det bör därför övervägas om det är möjligt att framöver samordna skyldigheten att lämna in vissa kollektivavtal till en myndighet, t.ex. Medlingsinstitutet, som sedan har att dela informationen alternativt att det digitalt går att inhämta den information som behövs. Regeringen anser att den ökade administrativa bördan bedöms stå i proportion till nyttan av att handläggande myndighet får dessa uppgifter direkt och att det därför saknas anledning att reglera om att kollektivavtalen ska ges in till en annan myndighet än den handläggande myndigheten.

Handläggande myndigheters behov av tillgång till uppgifter från partsorganisationerna

Det kan även finnas behov för handläggande myndighet att få tillgång till uppgifter som organisationerna är bäst lämpade att lämna, t.ex. hur myndigheten får kontakt med organisationerna, vilka som tecknat ett specifikt kollektivavtal om etableringsjobb och vilka andra villkor som gäller. Utöver skyldigheten att lämna in kollektivavtal bör det därför även finnas en skyldighet för partsorganisationer att lämna uppgifter till myndigheten. Även skyldigheten för partsorganisationer att lämna uppgifter enligt ovan bedömer regeringen är proportionell i förhållande till den nytta som uppgiftsskyldigheten bidrar till.

Skyldigheten ska regleras närmare genom föreskrifter meddelade av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer

Införandet av en skyldighet för arbetstagarorganisation och arbetsgivarorganisation som sluter kollektivavtal om etableringsjobb att lämna in en kopia av avtalet till Arbetsförmedlingen måste, i likhet med uppgiftsskyldigheten för arbetsgivare, ha stöd i lag eftersom det är fråga

om skyldigheter för enskilda, se 8 kap. 2 § första stycket 2 regeringsformen. Detsamma gäller för en skyldighet att till Arbetsförmedlingen lämna uppgifter som har betydelse för ett ärende om statlig ersättning. Riksdagen har möjlighet att bemyndiga regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter på området (8 kap. 3 § första stycket och 10 § regeringsformen).

När det gäller regleringen av vilka uppgifter som arbetstagarorganisationer och arbetsgivarorganisationer ska lämna och till vilka myndigheter uppgifterna ska lämnas kan det konstateras att det finns ett behov för myndigheterna att kunna komma i kontakt med organisationerna samt få uppgift om vilka som tecknat ett specifikt kollektivavtal om etableringsjobb och vilka andra villkor som gäller. Det kan även finnas behov av andra upplysningar. Det kan således bli fråga om en reglering av sådan detaljerad art att den lämpligen bör utformas i regeringens förordningar eller myndighetsföreskrifter. Det bör även finnas möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att föreskriva om en mer detaljerad reglering kring på vilket sätt de aktuella uppgifterna ska lämnas till myndigheten. *LO, Unionen* och *Svenskt Näringsliv* avstyrker förslaget om att den närmare regleringen av vilka uppgifter som ska omfattas av partsorganisationernas skyldighet att lämna uppgifter ska utformas i förordning. Regeringens bedömning är dock som det ovan redogörs för att regleringar av sådan detaljerad art som uppgiftsskyldigheten bör utformas i förordning eller myndighetsföreskrifter. Det kan inte anses lämpligt att i lag ange en sådan utförlig skyldighet. En alltför begränsad utformning av lagtexten komplicerar dessutom en senare förändring av systemet om ett sådant behov skulle uppstå.

Regeringens slutsats är därför att bestämmelsen om skyldighet att lämna uppgifter därför bör utformas som ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om partsorganisationernas skyldighet att lämna uppgifter som har betydelse för ärenden om statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb. Även skyldigheten att lämna in kollektivavtal till handläggande myndighet bör regleras på samma sätt för att på så sätt hålla samman bestämmelserna om skyldigheterna för arbetstagarorganisationer och arbetsgivarorganisationer.

Som framgår av föregående avsnitt föreslås att bemyndigandebestämmelsen om arbetsgivares skyldighet att lämna uppgifter placeras i lagen om arbetsmarknadspolitiska program som dessutom föreslås få ett ändrat tillämpningsområde och en ny författningsrubrik.

Även om skyldigheterna för arbetsgivare delvis avser något annat än skyldigheterna för arbetstagarorganisation och arbetsgivarorganisation finns det ett naturligt samband mellan bestämmelserna. Båda skyldigheterna syftar till att handläggande myndigheter ska få tillgång till uppgifter som är nödvändiga för att kunna handlägga ett ärende om statlig ersättning som lämnas för arbete i ett etableringsjobb. Det är därför lämpligt och ändamålsenligt att reglera båda bemyndiganden i lagen om arbetsmarknadspolitiska program.

Det finns inte behov av sanktioner

Enligt promemorians förslag ska partsorganisationernas uppgiftsskyldighet till viss del förenas med sanktioner. *Brottsförebyggande rådet* är frågande till om sanktioner är nödvändigt, särskilt då det är arbetsmarknadens parter som är initiativtagare till etableringsjobb. *LO*, *Unionen* och *Svenskt Näringsliv* avstyrker förslaget om att uppgiftsskyldigheten ska vara straffrättsligt sanktionerad för partsorganisationer då det framstår som mycket främmande inom ramen för den svenska arbetsmarknadsmodellen att föreslå straffsanktioner gentemot parterna. Både *Ekobrottsmyndigheten* och *Åklagarmyndigheten* påtalar att bötesbestämmelsens konstruktion kan ifrågasättas, dvs. om den uppfyller de krav på klarhet som måste ställas på strafflagstiftning. Mot bakgrund av det och att partsorganisationerna får anses ha ett egenintresse, som initiativtagare, av att etableringsjobben kommer till stånd är regeringens bedömning att det inte finns något behov av sanktioner.

8 Några frågor om utbetalning och kontroll inom arbetsmarknadspolitik

8.1 Arbetsförmedlingen ska ges rätt att begära in uppgifter från företag som hanterar betalningar och företag som erbjuder försäkringar

8.1.1 Arbetsförmedlingen får möjlighet att begära in uppgifter för att kontrollera om förutsättningarna för utbetalning av stöd till arbetsgivare är uppfyllda

Regeringens förslag: Arbetsförmedlingen ska få rätt att begära in uppgifter från företag som hanterar betalningar och företag som erbjuder försäkringar för att kunna kontrollera om förutsättningarna för utbetalning av ersättning som lämnas för en anställning med ekonomiskt stöd är uppfyllda.

Bestämmelserna ska placeras i en ny lag.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: En övervägande majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inte någon invändning mot det. *Arbetsförmedlingen* delar bedömningen att det finns ett behov av utökade möjligheter att inhämta uppgifter från företag som hanterar betalningar och erbjuder försäkring för att säkerställa att ersättning inte utgår på felaktiga grunder. *Delegationen för korrekta utbetalningar från välfärdssystemet* anför att förslaget kommer skapa bättre förutsättningar för korrekta utbetalningar. *Samhällsvetenskapliga fakulteten vid Umeå universitet* för fram att det är angeläget med de kontrollmöjligheter som föreslås för att ett överutnyttjande av etableringsjobben ska motverkas. *Brottsförebyggande rådet* har i grunden en positiv inställning till förslaget men påtalar att risken finns att etableringsjobb utnyttjas som en

papperskonstruktion, där något arbete i verkligheten inte utförs. Även *Handelsanställdas förbund* ställer sig positiv till förslaget men anser att det även fortsättningsvis kommer att finnas risk för att den lön som betalas från arbetsgivaren till den anställde förs tillbaka. *Svensk Försäkring* anser att det vore olyckligt om försäkringsföretagen behöver göra omfattande investeringar för att uppfylla uppgiftsskyldigheten. *Sparbankernas Riksförbund* avstyrker förslaget eftersom det innebär en administrativ och kostnadsmissig börda för förbundets medlemmar och anför att det vore mer ändamålsenligt om kontrollen skedde genom ett informationsutbyte mellan berörda myndigheter, dvs. Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Skatteverket. Även *Datainspektionen* avstyrker förslaget och anser att det krävs en tydligare analys av de integritetsrisker som det innebär.

Skälen för regeringens förslag

Arbetsförmedlingen saknar i dag tillförlitligt underlag för att kontrollera löneutbetalningar och försäkringar

Sedan januari 2019 ställs krav på att alla uppgiftsskyldiga arbetsgivare utom vissa pensionsbetalare, löpande och som huvudregel månadsvis ska lämna uppgifter på individnivå i arbetsgivardeklarationer till Skatteverket. Arbetsförmedlingen har direktåtkomst till dessa uppgifter hos Skatteverket. Uppgifterna visar endast vilken lön arbetsgivaren har redovisat till Skatteverket och behöver inte överensstämja med den lön som faktiskt har betalats ut till den anställde. De redovisade uppgifterna styrker därför inte på ett tillförlitligt sätt vilken lön som har betalats ut.

För subventionerade anställningar ska arbetsgivaren intyga att lön och, förutom vad gäller nystartsjobben, andra anställningsförmåner följer av kollektivavtal eller i väsentliga delar är likvärdiga med förmåner enligt kollektivavtal inom branschen. I kollektivavtal finns ofta villkor om olika typer av försäkringar. Arbetsgivare som inte omfattas av kollektivavtal kan hos försäkringsbolag teckna försäkringsavtal med villkor som i väsentliga delar motsvarar de som följer av kollektivavtal. Arbetsförmedlingen bedömer, innan beslut om rätt till en subventionerad anställning fattas, om anställningsförmånerna i väsentliga delar är likvärdiga med förmåner enligt kollektivavtal inom branschen. Arbetsförmedlingen kan för att kontrollera detta begära in försäkringsbrev för att styrka försäkringsskyddet. Detta hindrar dock inte att arbetsgivare säger upp försäkringsavtalet eller ändrar villkoren i avtalet efter det att stöd har beviljats.

Det finns myndigheter som, till skillnad från Arbetsförmedlingen, har möjlighet att begära in underlag för kontroll från andra än den person som ett ärende avser. Exempelvis har Försäkringskassan lagstöd för att begära in uppgifter från olika parter som kan ha information som behövs för bedömningen av ett ärende, se bl.a. 110 kap. 14 § socialförsäkringsbalken. Enligt 110 kap. 31 § samma balk ska myndigheter, arbetsgivare och uppdragsgivare, anordnare av personlig assistans samt försäkringsinrättningar på begäran lämna bl.a. Försäkringskassan uppgifter som avser en namngiven person när det gäller förhållanden som är av betydelse för tillämpningen av balken. Enligt samma paragraf är arbetsgivare och uppdragsgivare även skyldiga att lämna sådana uppgifter om arbetet och arbetsförhållandena som behövs i ett ärende om arbetsskadeförsäkring.

Vidare ska banker och andra penninginrättningar enligt 110 kap. 33 § socialförsäkringsbalken på begäran lämna uppgifter enligt 31 § till bl.a. Försäkringskassan i ärenden om äldreförsörjningsstöd, bostadsbidrag och bostadstillägg.

Arbetsförmedlingen har behov av att kunna begära in ytterligare uppgifter

Den nya ordningen med arbetsgivardeklarationer räcker inte för att tillförlitligt styrka en utbetalning. Det bör därför införas ytterligare verktyg för Arbetsförmedlingens kontroll. Ett sådant verktyg är att Arbetsförmedlingen direkt från t.ex. en bank kan begära in underlag som visar vem ett bankkonto tillhör och kontohändelser för bankkontot. På så sätt kan Arbetsförmedlingen kontrollera om de uppgifter som arbetsgivaren har lämnat i en arbetsgivardeklaration stämmer. Det finns en risk att arbetsgivare inte har ett försäkringsskydd för sina anställda. Om Arbetsförmedlingen får rätt att begära in uppgifter från företag som erbjuder försäkring för att kontrollera om en viss försäkring fortfarande gäller för en anställd, skulle det bli betydligt mer riskfyllt för arbetsgivare att intyga ett försäkringsskydd som sedan inte finns.

Flera remissinstanser, bl.a. *Arbetsförmedlingen*, *Delegationen för korrekta utbetalningar från välfärdssystemet* och *Samhällsvetenskapliga fakulteten vid Umeå universitet*, ställer sig positiva till promemorians förslag att införa en utökad möjlighet för Arbetsförmedlingen att inhämta uppgifter från kreditinstitut, försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag. Som skäl lyfter remissinstanserna bl.a. att det finns ett behov av utökade kontrollmöjligheter för att förhindra felaktiga utbetalningar och att ett överutnyttjande ska motverkas. Genom att införa en möjlighet för Arbetsförmedlingen att begära in uppgifter från företag som hanterar betalningar och företag som erbjuder försäkring ökar kontrollmöjligheten eftersom det blir möjligt för myndigheten att säkerställa att ersättning till arbetstagaren verkligen har betalats, med det belopp som anges, och att den försäkring som påstås gälla fortfarande gäller.

Det bör införas en reglering som ger Arbetsförmedlingen möjlighet att inhämta uppgifter från kreditinstitut och försäkringsgivare

Som *Brottsförebyggande rådet* påpekar finns med en möjlighet för Arbetsförmedlingen att inhämta uppgifter från kreditinstitut och försäkringsgivare även fortsättningsvis en risk för att vissa subventionerade anställningar enbart är en konstruktion där pengar förs över till den person som påstås vara arbetstagare, men utan att något arbete utförs. *Handelsanställdas förbund* påpekar att kontrollmöjligheterna inte skulle hindra att löneutbetalningen efterföljs av att pengarna sedan förs tillbaka från den anställde till arbetsgivaren.

Utredningen om organiserad och systematisk ekonomisk brottslighet konstaterar i sitt betänkande *Kvalificerad välfärdsbrottslighet – förebygga, förhindra, upptäcka och beivra* (SOU 2017:37) att det förekommer systematisk och organiserad brottslighet i syfte att utnyttja välfärdssystemet i Sverige. I betänkandet görs bedömningen att Arbetsförmedlingen är föremål för sådan brottslighet och att den

systematiska välfärdsbrottsligheten ofta riktar in sig på svaga punkter som brister i kontrollen (se t.ex. s. 24 och 203).

Grundläggande för att säkerställa att ersättningar inte utgår felaktigt är enligt regeringen att de myndigheter som beslutar om ersättningar har möjlighet att inhämta uppgifter för att kontrollera att underlaget som ligger till grund för ersättningarna är korrekt. I betänkandet konstateras att det i vissa fall saknas tillräckliga möjligheter att inhämta sådana uppgifter, vilket särskilt gäller uppgifter från företag (se bl.a. s. 273). *Handelsanställdas förbund* påtalar att det finns fall där arbetsgivare som inte är bundna av kollektivavtal har tecknat försäkringar för att uppfylla kraven om kollektivavtalsliknande villkor, men sedan inte har betalat in till försäkringsbolaget, vilket får till följd att arbetstagaren står utan skydd. Regeringens bedömning är att en utökad kontrollmöjlighet när det gäller inhämtande av uppgifter från kreditinstitut och försäkringsgivare inte helt kan förhindra att felaktiga utbetalningar görs, däremot göra det svårare för företag att handla oärligt och använda sig av systemet på ett sätt som inte är tänkt. Det bör därför leda till att oriktiga utbetalningar minskar. Samtidigt finns det ett motstående intresse, skyddet för den enskildes personliga integritet.

Regeringen har i flera tidigare lagstiftningsärenden bedömt att syftet att förbättra utredningsmöjligheterna vid misstanke om felaktiga utbetalningar överväger det intrång i den personliga integriteten som det innebär för enskilda. En effektiv brottsbekämpning är ett grundläggande samhällsintresse och även av stor vikt för den enskildes tilltro till välfärdssystemet. Regeringens bedömning är att de intressen som talar för en möjlighet för Arbetsförmedlingen att inhämta uppgifter från kreditinstitut och försäkringsgivare väger tyngre än de integritetsskäl som talar emot. Datainspektionens synpunkter i dessa frågor hanteras vidare i avsnitt 8.1.7.

Mot bakgrund av detta anser regeringen att det bör införas en reglering som ger Arbetsförmedlingen möjlighet att i sin kontrollverksamhet inhämta uppgifter från företag som hanterar betalningar och företag som erbjuder försäkringar.

Är det rimligt att uppgiftsskyldigheten läggs på privata aktörer?

Sparbankernas Riksförbund anför att förslaget innebär kostnader och en administrativ börda för de företag som ska lämna efterfrågade uppgifter. *Svensk Försäkring* för fram att det vore olyckligt om försäkringsföretagen behöver göra omfattande investeringar för att uppfylla uppgiftsskyldigheten.

I propositionen Finansiella företags uppgifter till brottsutredande myndigheter (prop. 2017/18:291 s. 40) gjorde regeringen bedömningen att förslaget om att finansiella företags uppgifter till de brottsutredande myndigheterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form medför en begränsad ökning av de administrativa kostnaderna för de företag som träffas av detta sett över tid. Regeringen bedömer att samma resonemang gäller även för de företag som omfattas av den nu aktuella uppgiftsskyldigheten. På kort sikt kan förslaget komma att medföra en viss ökning av de administrativa kostnaderna för företagen, eftersom visst material kan behöva digitaliseras samt gemensamma standarder och

rutiner behöva utarbetas. Den närmare kostnaden, tidsåtgången och påverkan på företagens övriga verksamhet är i hög grad beroende av de olika företagens organisation och befintliga rutiner. Att uppgiftslämnandet kommer att ske på ett standardiserat och förutsebart sätt ökar emellertid möjligheterna till automatiserad hantering, vilket på sikt bör kunna medföra en viss minskning av de administrativa kostnaderna för flertalet aktörer, även för mindre företag. Regeringen anser inte att det skulle vara möjligt att hämta in de uppgifter som omfattas av förslaget genom ett informationsutbyte mellan berörda myndigheter, eftersom uppgifterna inte finns tillgängliga där. Regeringens uppfattning är därför att det saknas mindre ingripande alternativ för att åstadkomma den önskade förändringen.

En ny lag om skyldighet för företag som hanterar betalningar och företag som erbjuder försäkringar att lämna vissa uppgifter till Arbetsförmedlingen

Det finns flera alternativ till var bestämmelserna om uppgiftsskyldighet kan placeras. Som föreslås i SOU 2017:37 skulle uppgiftsskyldigheten kunna placeras i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program. Regleringen skulle också kunna placeras i en ny lag. Ytterligare ett alternativ är att skyldigheterna läggs i de s.k. rörelselagarna som finns på finansmarknadsområdet, t.ex. i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse och försäkringsrörelselagen (2010:2043). Detta är dock inte lämpligt eftersom dessa är av näringsrättslig natur och till stor del grundar sig på EU:s rättsakter. Det föreslås i denna lagrådsremiss att lagen om arbetsmarknadspolitiska program får ett nytt tillämpningsområde och en ny författningsrubrik, lagen om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten (se avsnitt 7.1). Därmed skulle det vara möjligt att placera de nu aktuella bestämmelserna i lagen. Det kan dock noteras att lagens nuvarande bestämmelser bl.a. rör arbetsgivares skyldigheter och arbetstagarnas ställning. Det är således fråga om bestämmelser av en annan karaktär än de nu aktuella. Bestämmelserna bör enligt regeringen därför placeras i en ny lag. Den nya lagen bör benämnas lag om skyldighet för kreditinstitut och försäkringsgivare att lämna vissa uppgifter till Arbetsförmedlingen.

8.1.2 Vem bör omfattas av uppgiftsskyldigheten?

Regeringens förslag: Uppgiftsskyldigheten ska omfatta kreditinstitut enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse, försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen, tjänstepensionsföretag enligt lagen om tjänstepensionsföretag samt EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredjeland enligt lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige.

Med kreditinstitut enligt lagen ska jämföras ett utländskt kreditinstitut enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse om det utländska kreditinstitutet har filial i Sverige.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorians lagförslag framgår inte uttryckligen att

bestämmelsen ska omfatta utländska kreditinstitut som bedriver verksamhet från filial i Sverige eller EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredjeland. Promemorians lagförslag har också till viss del en annan utformning.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Kreditinstitut ska ingå i den krets som ska vara skyldig att lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen

Det är i allmänhet kreditinstitut, dvs. banker och kreditmarknadsföretag som omfattas av lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, som hanterar elektronisk utbetalning av lön på uppdrag av en arbetsgivare. Kreditinstitut bör mot denna bakgrund ingå i den krets som ska vara skyldig att lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen. Även utländska kreditinstitut med filial i Sverige bör, för att omfattningen av uppgiftsskyldiga ska bli ändamålsenlig, ingå i den krets som är skyldiga att lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen. Att även utländska kreditinstitut med filial i Sverige omfattas av uppgiftsskyldigheten bör förtydligas i lagtexten.

Det kan inte uteslutas att även andra aktörer hanterar utbetalning av lön i viss utsträckning. För närvarande görs dock bedömningen att det är tillräckligt att kreditinstitut och utländska kreditinstitut med filial i Sverige omfattas av förslaget.

Försäkringsgivare ska ingå i den krets som ska vara skyldig att lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen

Regeringen anser att skyldigheten att lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen bör omfatta försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043), dvs. försäkringsaktiebolag, ömsesidigt försäkringsbolag och försäkringsförening. Därmed omfattas de mest relevanta institut som kan vara sådana försäkringsgivare som erbjuder försäkring till förmån för en anställd. För att även utländska försäkringsgivare som bedriver verksamhet i Sverige ska omfattas av uppgiftsskyldigheten bör även EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredjeland ingå i den krets som ska vara skyldig att lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen. Det bör förtydligas att även dessa två sistnämnda subjekt omfattas av den nya lagen.

I Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut skapas en ny institutstyp, tjänstepensionsföretag. Direktivet, som har genomförts genom reglering i lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag, innebär bl.a. att försäkringsföretag som driver tjänstepensionsverksamhet och tjänstepensionskassor kan bli tjänstepensionsföretag och att de ska följa de nya reglerna. Regeringen anser att det finns anledning att inkludera tjänstepensionsföretagen i den krets som ska lämna uppgifter om försäkring till Arbetsförmedlingen. Liksom när det gäller försäkringsföretag bör tjänstepensionsföretag ha den betydelse som begreppet har i sin rörelselag.

Försäkringsföretag, tjänstepensionsföretag, EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredjeland bör i den nya lagen benämnas försäkringsgivare.

8.1.3 När och hur ska uppgifterna lämnas?

Regeringens förslag: Uppgifterna ska på begäran och utan dröjsmål lämnas elektroniskt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela ytterligare föreskrifter om hur uppgifterna ska lämnas.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Polismyndigheten*, som anser att det är bra att kontrollmekanismer införs för att säkerställa att systemet inte utnyttjas i strid med regelverket, påpekar att risken för felaktiga utbetalningar ökar om tiden mellan utbetalning och första kontrollåtgärd blir för lång. Övriga remissinstanser har antingen inga synpunkter på förslaget eller har avstått från att yttra sig.

Skälen för regeringens förslag

Uppgifterna ska lämnas elektroniskt utan dröjsmål

En skyldighet för finansiella företag att lämna uppgifter till brottsutredande myndigheter gäller från och med den 1 september 2019, se bl.a. 8 kap. 2 a § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form. Detta motiveras med att bearbetningen av manuella uppgifter kan ta stora resurser i anspråk hos myndigheterna och att det i dag förekommer oregelbundna och långa svarstider från de finansiella företagen. Vidare anförs att de långa svarstiderna innebär att de brottsförebyggande myndigheterna inte alltid kan genomföra utredningar på ett effektivt sätt (prop. 2017/18:291 s. 36). Av samma skäl bör det även när Arbetsförmedlingen enligt nu aktuellt förslag begär in uppgifter ställas krav på att dessa lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form, eftersom sena eller manuella svar annars kan försvåra eller omöjliggöra kontrollen och leda till felaktiga utbetalningar.

Kreditinstitut och försäkringsgivare kan, även om det finns ett krav på elektronisk form, lämna uppgifter på olika sätt. Vissa sätt kan vara säkrare än andra ur ett datasäkerhetsperspektiv. Det kan också finnas fördelar med enhetlighet när det gäller hur uppgifter lämnas, både för Arbetsförmedlingen och för de företag som ska lämna uppgifter. Det bör därför finnas möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela ytterligare föreskrifter om hur de aktuella uppgifterna ska lämnas.

Det bör inte finnas någon begränsning av hur ofta uppgifterna får begäras in

De uppgiftsskyldigheter som föreslås i denna lagrådsremiss medför oundvikligen en viss arbetsbörda för kreditinstitut och försäkringsgivare. Frekventa och omfattande förfrågningar från Arbetsförmedlingen skulle

till och med kunna innebära att arbetsbördan för uppgiftslämnarna blir stor. Det finns därför anledning för regeringen att överväga om uppgiftsskyldigheterna bör begränsas i något avseende, t.ex. hur ofta den uppgiftsskyldige behöver lämna uppgifterna. Uppgiftsskyldigheten skulle t.ex. kunna vara förenad med en bestämmelse som anger att skyldigheten inte behöver fullgöras oftare än med ett visst tidsintervall avseende en och samma person som har en statligt subventionerad anställning.

De svårigheter som är förenade med en sådan begränsning bör dock inte underskattas. Begränsningen skulle nämligen innebära att de uppgiftsskyldiga, för att kunna avgöra om de lämnar uppgifter oftare än de måste, skulle behöva föra någon form av register kopplat till personer med subventionerade anställningar. Från Arbetsförmedlingens sida skulle det också innebära att myndigheten inte kan kontrollera stöd som avser en individ oftare än det tillåtna intervallet, även om det skulle finnas sakliga skäl för det.

Det kan också nämnas att det, oberoende av den reglering som nu föreslås, finns gränser för Arbetsförmedlingens möjlighet att behandla personuppgifter i EU:s dataskyddsförordning. Enligt principen om uppgiftsminimering i förordningen ska personuppgifter vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till ändamålen med behandlingen (artikel 5.1 c). Principen innebär att behandlingen av personuppgifter ska minimeras till det som är adekvat och relevant och är därför även en begränsning av möjligheten att begära in uppgifter. Vidare finns det i 4 § lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ett krav på att Arbetsförmedlingens behandling av personuppgifter ska vara nödvändig för vissa angivna ändamål. Det bör därför framgå av den nya lagen att Arbetsförmedlingen endast får begära in uppgifter om uppgifterna behövs för kontroll av löneutbetalningar och om försäkring finns, se mer om detta i avsnitt 8.1.4. Även detta krav innebär en begränsning av myndighetens möjlighet att begära in och behandla personuppgifter.

Mot bakgrund av ovanstående anser regeringen att det inte bör införas någon begränsning, vare sig det gäller frekvens eller omfattning, i den nya lagen. Bestämmelserna om uppgiftsskyldighet bör därför utformas som en skyldighet att på begäran lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen.

8.1.4 Vilka uppgifter ska kreditinstitut lämna?

Regeringens förslag: Uppgiftsskyldigheten för kreditinstitut ska omfatta uppgifter om juridiska personers och enskilda näringsidkares förhållande till institutet, om uppgifterna behövs för att kontrollera om lön har betalats till den som har en anställning med ekonomiskt stöd beslutat av Arbetsförmedlingen och i så fall med vilket belopp.

Ett kreditinstitut ska på begäran också lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen om vilket förhållande till institutet en enskild med en sådan anställning som avses i första stycket har, om uppgifterna behövs för att fastställa om personen är innehavare av ett visst konto.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har antingen inga synpunkter på förslaget eller har avstått från att yttra sig.

Skälen för regeringens förslag: Arbetsförmedlingen behöver uppgifter som kan verifiera att en utbetalning har skett. Sådana uppgifter är exempelvis vem ett bankkonto tillhör och händelser på kontot. Arbetsförmedlingen kan då kontrollera om de uppgifter som arbetsgivaren har lämnat i en lönespecifikation eller ett kontoutdrag stämmer.

Uppgiftsskyldigheten för kreditinstitut bör således omfatta uppgifter om juridiska personers och enskilda näringsidkares förhållande till kreditinstitutet. För att undvika att onödiga uppgifter begärs in bör skyldigheten endast omfatta uppgifter som behövs för att kontrollera om och i så fall med vilket belopp lön har betalats ut till någon som har en anställning med ekonomiskt stöd.

När det gäller den som har en anställning med ekonomiskt stöd som har beslutats av Arbetsförmedlingen finns ett mer begränsat behov av uppgifter för att myndigheten ska kunna kontrollera om förutsättningarna för utbetalningar av stöd är uppfyllda. Mot bakgrund av det begränsade behovet av uppgifter och det intrång som utlämnandet kan innebära för den enskildes personliga integritet bör bestämmelsen utformas så att uppgiftsskyldigheten om en sådan person endast gäller för uppgift om denne är innehavare av ett visst konto.

8.1.5 Vilka uppgifter ska försäkringsgivare lämna?

Regeringens förslag: Uppgiftsskyldigheten för försäkringsgivare ska omfatta uppgifter om enskildas förhållande till företaget, om uppgifterna behövs för att kontrollera om en viss försäkring gäller för den som har en anställning med ekonomiskt stöd som har beslutats av Arbetsförmedlingen.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har antingen inga synpunkter på förslaget eller har avstått från att yttra sig.

Skälen för regeringens förslag: För att Arbetsförmedlingen ska kunna kontrollera om förutsättningarna för stöd som lämnas för en anställning och som har beslutats av Arbetsförmedlingen är uppfyllda krävs att myndigheten kan avgöra om en anställning uppfyller de krav som ställs enligt det arbetsmarknadspolitiska regelverket. En del i den bedömningen kan vara att den anställde omfattas av försäkringar som följer av kollektivavtal eller som i väsentliga delar är likvärdiga med kollektivavtal. Mot bakgrund av detta bör det framgå av lagtexten att uppgiftsskyldigheten för en försäkringsgivare ska omfatta uppgifter om enskildas förhållande till företaget, om uppgifterna behövs för att kontrollera om en viss försäkring gäller för den som har en anställning med ekonomiskt stöd som har beslutats av Arbetsförmedlingen.

8.1.6 Sekretessöverväganden

Regeringens bedömning: Intresset av att uppgifterna ska kunna begäras in väger tyngre än den begränsning av bank- och försäkringssekretessen som uppgiftsskyldigheterna innebär.

Uppgifterna kommer att omfattas av en tillräckligt stark sekretess hos Arbetsförmedlingen för att skydda enskildas personliga förhållanden och enskildas affärs- eller driftsförhållanden.

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: *TU Medier i Sverige* anser att det sekretesskydd som finns i 28 kap. 11 och 12 §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) är tillräckligt för de uppgifter som kommer att inhämtas från kreditinstitutet men påpekar att sekretesskyddet kommer att vara svagare för uppgifterna hos Arbetsförmedlingen än hos kreditinstitutet och menar att förhållandet att uppgifterna har haft ett starkare skydd hos kreditinstitutet inte får påverka Arbetsförmedlingens sekretessprövning. Övriga remissinstanser har antingen inga synpunkter på bedömningen eller har avstått från att yttra sig.

Skälen för regeringens bedömning

Förslagets förhållande till banksekretessen

I 1 kap. 10 § lagen om bank- och finansieringsrörelse finns en tystnadsplikt som innebär att enskildas förhållanden till kreditinstitut inte obehörigen får röjas, den s.k. banksekretessen. Banksekretessen gäller både fysiska och juridiska personers förhållanden till ett kreditinstitut och gäller både under tiden som personerna är kunder och tiden efter att de har lämnat kreditinstitutet. Banksekretessen är inte straffsanktionerad men den som bryter mot den kan bli skadeståndsskyldig.

Banksekretessen gäller inte när någon behörigen lämnar uppgifter. Ett utlämnande av uppgifter till en myndighet enligt lag eller förordning anses vara ett behörigt utlämnande (prop. 2002/03:139 s. 479). Intresset som banksekretessen skyddar behöver dock beaktas när det övervägs att införa en skyldighet för kreditinstitut att lämna uppgifter eftersom banksekretessen därmed i praktiken begränsas.

Banksekretessen är en viktig förutsättning för allmänhetens förtroende för kreditinstitut och för att kunderna ska våga använda kreditinstitutets tjänster. En uppluckring av banksekretessen riskerar därför att få allvarliga konsekvenser. De uppgifter om fysiska eller juridiska personer som lämnas kan dessutom skada deras personliga integritet eller ekonomiska intressen. Av dessa skäl väger intressena bakom banksekretessen tungt.

För uppgifter om enskilds personliga förhållanden och enskilds affärs- eller driftsförhållanden finns ett skydd också hos Arbetsförmedlingen. Enligt 28 kap. 11 och 12 §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) gäller sekretess för sådana uppgifter och sekretessen i bestämmelserna har ett s.k. omvänt skaderekvisit, vilket innebär att det råder en presumtion om sekretess. Det finns därför en sekretess hos Arbetsförmedlingen som är stark och som skulle omfatta de uppgifter som lämnas av kreditinstitutet. Som *TU Medier i Sverige* påpekar kommer de uppgifter som inhämtas från

kreditinstitut inte längre att skyddas av tystnadsplikten i lagen om bank- och finansieringsrörelse när de inkommer till Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen ska vid sin sekretessprövning följa de sekretessregler som gäller för uppgifter i myndighetens verksamhet, oavsett varifrån uppgiften har kommit. Regeringen gör bedömningen att uppgifterna kommer att skyddas av tillräcklig sekretess hos Arbetsförmedlingen.

Selekten enligt 28 kap. 11 § offentlighets- och sekretesslagen gäller enskilda personliga förhållanden. I den nu föreslagna lagen kommer Arbetsförmedlingen att kunna begära uppgift om en fysisk person har ett visst bankkonto för att kunna kontrollera att en löneutbetalning verkligen gått till ett konto som tillhör just den personen. I förarbetena till 1980 års sekretesslag uttalades att vad som avses med personliga förhållanden ska bestämmas med ledning av vanligt språkbruk (prop. 1979/80:2 Del A s. 84). Av förarbeten framgår att med uttrycket personliga förhållanden avses t.ex. en persons adress eller namn men också uppgifter om en persons ekonomi kan falla under begreppet (se prop. 2003/04:93 s. 45 och prop. 1979/80:2 Del A s. 84, se även RÅ 1994 not 516). I det nu aktuella sammanhanget får uppgiften om att en fysisk person har ett visst bankkonto anses rymmas inom begreppet personliga förhållanden. I sin kontroll av företagen behöver Arbetsförmedlingen få tillgång till uppgifter om företagens bankkonton och vilka transaktioner som har gjorts till och från kontot. Dessa uppgifter kommer hos Arbetsförmedlingen att omfattas av sekretess enligt 28 kap. 12 § offentlighets- och sekretesslagen.

Sammantaget gör regeringen bedömningen att intresset av att Arbetsförmedlingen ska utreda ärenden och kontrollera misstänkta felaktiga utbetalningar av lön väger tungt och att det därför finns tillräckliga skäl för att kreditinstitut ska vara skyldiga att lämna ut sådana uppgifter som hos institutet skyddas av banksekretessen. De uppgifter som Arbetsförmedlingen ska kunna begära in med stöd av de föreslagna bestämmelserna kommer att omfattas av stark sekretess hos myndigheten.

Förslagets förhållande till försäkringssekretessen

Företag som erbjuder försäkring kan precis som kreditinstitut vara förhindrade att lämna uppgifter på grund av tystnadsplikt. Det saknas på försäkringsområdet en lagreglerad, generell tystnadsplikt likt den som finns för kreditinstitut. Trots det iakttar försäkringsföretag frivilligt en strikt tystnadsplikt och behandlar införskaffade uppgifter konfidentiellt, se promemorian Försäkringsbolags tillgång till patientjournaler (Ds 2005:13 s. 182).

Hos försäkringsgivare förekommer information om kunderna som kan vara integritetskänslig. Det kan därför, precis som när det gäller kreditinstitut, finnas anledning att värna sådan information hos en statlig myndighet där offentlighetsprincipen är utgångspunkten.

Liksom konstateras ovan när det gäller uppgifter från kreditinstitut finns en stark sekretess i Arbetsförmedlingens verksamhet som skyddar både enskilda personliga förhållanden och företags affärs- eller driftsförhållanden. Regeringens bedömning är därför, i likhet med bedömningen som görs i fråga om kreditinstitut, att intresset av att kunna utreda ärenden och kontrollera misstänkta felaktiga utbetalningar väger

tyngre än det intrång i den enskildes personliga integritet som uppgiftslämnandet innebär.

8.1.7 Dataskyddsöverväganden

Regeringens bedömning: Uppgiftsskyldigheten är förenlig med EU:s dataskyddsförordning. Det behöver därför inte införas någon ytterligare lagreglering på personuppgiftsområdet.

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: *Datainspektionen* avstyrker förslaget om en utökad möjlighet för Arbetsförmedlingen att inhämta uppgifter och anser att det krävs en tydligare analys av de integritetsrisker som förslaget innebär. Övriga remissinstanser har antingen inga synpunkter på bedömningen eller har avstått från att yttra sig.

Skälen för regeringens bedömning: Den föreslagna lagen kommer att medföra en ökad behandling av personuppgifter. Enligt artikel 6 i EU:s dataskyddsförordning måste varje behandling av personuppgifter vila på en rättslig grund. Kreditinstitut och försäkringsgivare behöver behandla personuppgifter för att kunna lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen. Den rättsliga grunden för denna behandling av personuppgifter är fastställd i det nu aktuella lagförslaget genom att kreditinstitut och försäkringsgivare får en skyldighet att lämna in vissa uppgifter som även kommer att innehålla personuppgifter.

Enligt artikel 6.3 andra stycket i EU:s dataskyddsförordning ska, i fråga om behandling enligt artikel 6.1 c, syftet med behandlingen av personuppgifterna fastställas i den rättsliga grunden. Det bör därför framgå av uppgiftsskyldigheten i vilket syfte personuppgifter får behandlas. Genom att den föreslagna lagtexten anger att uppgiftsskyldigheten endast avser uppgifter som behövs för att kontrollera ersättning som lämnas för den som har en anställning med ekonomiskt stöd som Arbetsförmedlingen har beslutat om får kravet på syfte anses tillgodosett. De personuppgifter som ska behandlas kommer inte att utgöra s.k. känsliga personuppgifter enligt artikel 9 i EU:s dataskyddsförordning.

Även Arbetsförmedlingen kommer att behandla personuppgifter när de uppgifter som efterfrågas inkommer till myndigheten. När det gäller den behandlingen finns förslag och överväganden i avsnitt 8.3.

Datainspektionen anför att det krävs en tydligare analys av de integritetsrisker som förslaget kan innebära. Myndigheten anger att för att kunna bedöma om uppgiftsskyldigheterna är proportionerliga måste vikten av att målet med regleringen uppnås vägas mot det intrång som behandlingen av personuppgifter innebär. Vidare anføres att en analys av intrånget måste ske utifrån den enskilde registrerades perspektiv och hänsyn tas till samtliga risker som förslaget kan innebära för den enskilde.

Regeringen anser att den ökade personuppgiftsbehandling som den föreslagna lagen innebär är nödvändig med hänsyn till behovet av att skydda välfärdssystemet mot missbruk och överutnyttjande. Det är angeläget för medborgarnas tilltro till välfärdssystemet att felaktiga utbetalningar förhindras och regeringen bedömer att allmänheten förväntar

sig att myndigheter ska kontrollera att medel inte felaktigt betalas ut från välfärdssystemet. Därtill kan lagen motverka fusk och fel där pengar inte betalas ut till den individ som har rätt till dem eller att individen står utan det försäkringsskydd som arbetsgivaren har uppgett finns. Lagens syfte kan därmed även sägas vara att motverka att individen utnyttjas som medel för någon annans vinning. Det är därför av stor vikt att myndigheter ges goda förutsättningar att undvika felaktiga utbetalningar och motverka bidragsbrott.

Regeringen bedömer sammanfattningsvis att intresset av att Arbetsförmedlingen ska kunna få bättre möjligheter att bekräfta eller motbevisa uppgifter om utbetalningar av lön väger tyngre än det intrång i den personliga integriteten som en skyldighet att lämna uppgifter innebär. Detsamma gäller intresset av att Arbetsförmedlingen ska kunna kontrollera om de försäkringar som påstås gälla fortfarande gäller. Mot denna bakgrund anser regeringen att den behandling av personuppgifter som den föreslagna lagen ger upphov till är förenlig med EU:s dataskyddsförordning. Det behöver därför inte införas någon ytterligare lagreglering på personuppgiftsområdet.

8.1.8 Det behövs inga särskilda sanktioner

Regeringens bedömning: Bestämmelserna om ingripanden i lagen om bank- och finansieringsrörelse, försäkringsrörelselagen och lagen om tjänstepensionsföretag kommer att vara tillämpliga om kreditinstitut eller försäkringsgivare inte fullgör sina uppgiftsskyldigheter. Det behövs därmed inga särskilda sanktioner för brott mot den föreslagna lagen.

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har haft synpunkter på bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: I 15 kap. lagen om bank- och finansieringsrörelse, 18 kap. försäkringsrörelselagen, 15 kap. lagen om tjänstepensionsföretag och 3 och 6 kap. lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige finns bestämmelser om ingripanden. Om ett kreditinstitut eller en försäkringsgivare har åsidosatt sina skyldigheter enligt lagarna eller andra författningar som reglerar institutets eller företagets verksamhet ska Finansinspektionen ingripa. När det gäller kreditinstitut som hör hemma inom EES ska Finansinspektionen i stället underrätta den behöriga myndigheten i institutets hemland. Eftersom bestämmelserna om ingripanden gäller om kreditinstitut och försäkringsgivare åsidosätter sina skyldigheter även enligt andra författningar kommer de att gälla även om de inte fullgör de nu föreslagna uppgiftsskyldigheterna. Regeringens bedömning är därför att det inte behövs några särskilda sanktioner mot den som inte fullgör uppgiftsskyldigheten enligt den föreslagna lagen.

8.2 Kreditering på skattekonto av ekonomiskt stöd för anställning

Regeringens förslag: Alla ekonomiska stöd för anställning till en arbetsgivare som har beslutats av Arbetsförmedlingen ska få tillgodoföras arbetsgivaren genom kreditering på ett sådant skattekonto som avses i skatteförordningen.

Lagen om kreditering på skattekonto av stimulans till arbetsgivare för nystartsjobb ska upphävas.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har framfört synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Den nuvarande regleringen av kreditering på skattekonto av stöd för anställning

I dag finns två lagar enligt vilka ekonomiskt stöd för anställning till en arbetsgivare får krediteras på en arbetsgivares skattekonto: lagen (1999:591) om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av den offentliga arbetsförmedlingen och Trafikverket (nedan kallad 1999 års lag om kreditering) och lagen (2006:1494) om kreditering på skattekonto av stimulans till arbetsgivare för nystartsjobb (nedan kallad 2006 års lag om kreditering). 1999 års lag om kreditering angav när den infördes att anställningsstöd som har beslutats av en arbetsmarknadsmyndighet får tillgodoföras arbetsgivaren genom kreditering på skattekonto. Vidare angavs att regeringen meddelar närmare föreskrifter om vilka stöd som ska krediteras skattekontot.

När 1999 års lag om kreditering infördes fanns allmänt och förstärkt anställningsstöd som reglerades i den nu upphävda förordningen (1997:1275) om anställningsstöd. Anställningsstödet var vid den tiden det enda generella stöd för anställning som fanns inom den statliga arbetsmarknadspolitiken. Med tiden har det tillkommit ekonomiska stöd för anställning som regleras i andra förordningar. Dessa nya stöd har lagts till i 1999 års lag om kreditering när det har bedömts lämpligt med kreditering av stöden. När stödformen nystartsjobb tillkom 2006 antogs dessutom en egen lag för kreditering av det stödet.

En lag för kreditering på arbetsgivarens skattekonto av stöd som lämnas till en arbetsgivare för anställning och som har beslutats av Arbetsförmedlingen

De olika stöd som räknas upp i 1999 och 2006 års lagar om kreditering skiljer sig sinsemellan åt i flera avseenden, t.ex. när det gäller kvalifikationsvillkor, stödtyd och subventionsgrad. Vissa stöd lämnas efter att Arbetsförmedlingen har gjort en arbetsmarknadspolitisk bedömning, medan andra får lämnas utan en sådan bedömning. Gemensamt för de olika stöden är emellertid att de beslutas och betalas ut av Arbetsförmedlingen

och att stöden ekonomiskt tillgodoförs arbetsgivare genom överföring till ett konto.

Det saknas starka skäl att ha en detaljerad reglering i två lagar om de stöd för anställning som får krediteras på arbetsgivares skattekonto. De stöd som i dag anges i lagarna har nämligen det gemensamt att de är statliga subventioner för anställning som beslutas av Arbetsförmedlingen och betalas ut av myndigheten till arbetsgivare. Att stöden sinsemellan skiljer sig åt när det t.ex. gäller kvalifikationsvillkor eller subventionsgrad har ingen egentlig betydelse för frågan om hur de bör tillgodoföras arbetsgivaren. Mot bakgrund av detta anser regeringen att 1999 års lag om kreditering bör ändras så att den ger stöd för kreditering av alla ekonomiska stöd för anställning som beslutas av Arbetsförmedlingen på arbetsgivarens skattekonto. 2006 års lag om kreditering bör upphävas. I lagen bör även benämningen den offentliga arbetsförmedlingen ändras till Arbetsförmedlingen. Även lagens rubrik bör ändras på detta sätt. Det bör vidare göras vissa ändringar av redaktionell karaktär. Även i fortsättningen bör det vara regeringen som i förordning anger vilka stöd som bör krediteras.

8.3 Arbetsförmedlingen bör få ett uttryckligt stöd i lag för att behandla personuppgifter för kontrolländamål

Regeringens förslag: Arbetsförmedlingen ska få behandla personuppgifter inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten om det är nödvändigt för kontroll av ekonomiskt stöd till arbetsgivare och individer som tar del av insatser inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: En övervägande majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inte någon invändning mot det. *Arbetsförmedlingen*, som är positiv till förslaget, menar att myndigheten även har ett behov av ett utökat författningsstöd när det gäller vilka personuppgifter som myndigheten får hantera för sådana kontrolländamål som avses i den nu föreslagna bestämmelsen. *Datainspektionen* avstyrker förslaget och anser att det krävs en tydligare utredning och analys av de integritetsrisker som detta kan innebära.

Skälen för regeringens förslag

Dagens möjlighet att behandla personuppgifter för kontrolländamål

Vid Arbetsförmedlingens behandling av personuppgifter tillämpas lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Lagen kompletterar EU:s dataskyddsförordning och anger bl.a. de primära ändamål för vilka myndigheten får behandla personuppgifter. Bland dessa ändamål finns handläggning av ärenden. Det finns också andra ändamål som planering, metodutveckling, tillsyn, uppföljning, resultatredovisning och utvärdering

av verksamheten. Något uttalat stöd för att behandla personuppgifter för kontrolländamål finns däremot inte.

Inom ramen för handläggning av ärenden om stöd till arbetsgivare och individer som tar del av insatser inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ger lagen emellertid ett utrymme för att behandla personuppgifter även för kontrolländamål. För sådan behandling krävs dock att kontrollen ingår som ett moment i handläggningen av stödärenden. En möjlighet att behandla personuppgifter för kontrolländamål får även anses finnas inom ändamålet tillsyn. Detta utrymme måste emellertid anses begränsat eftersom tillsynsverksamhet i allmänhet får anses vara mer inriktad på granskning av om en verksamhet bedrivs enligt lag eller förordning än på granskning för att upptäcka bidragsbrott och andra former av felaktigheter i enskilda ärenden. Även för ändamålet uppföljning av verksamheten kan det finnas ett utrymme för behandling av personuppgifter i kontrollsyrte.

Det behöver förtydligas när personuppgifter får behandlas för kontrolländamål

Trots att det i dag får anses finnas ett visst utrymme att behandla personuppgifter för kontrolländamål är det inte tillräckligt tydligt hur stort detta utrymme är. Det gäller framför allt det utrymme som finns för att behandla personuppgifter vid kontrollåtgärder som inte direkt ingår i handläggning av stödärenden.

Otydligheten om i vilken utsträckning lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten tillåter behandling av personuppgifter för kontrolländamål är otillfredsställande av flera skäl. För det första framstår det som oklart vilket utrymme Arbetsförmedlingen har för att bedriva en effektiv kontrollverksamhet genom att t.ex. söka bland personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska databasen i syfte att ta fram ett urval av ärenden som ska granskas närmare. En sådan behandling av personuppgifter kan vara nödvändig för att Arbetsförmedlingen på ett effektivt sätt ska kunna använda de begränsade resurser som står till förfogande för att göra kontroller i handläggningsärenden.

För det andra är det otillfredsställande att det för enskilda kan framstå som oklart att deras personuppgifter kan komma att behandlas för kontrolländamål. Kontrollverksamhet innebär oundvikligen ett visst intrång i den personliga integriteten. Det är i sig känsligt att en myndighet samlar in, sammanställer, bevarar och lämnar ut uppgifter om att en person är misstänkt för bidragsbrott eller andra regelöverträdelse. Därför bör det vara tydligt i lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten att enskildas personuppgifter kan komma att behandlas för kontrolländamål. Detta är inte minst angeläget med anledning av den s.k. finalitetsprincipen som innebär att personuppgifter får samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål, se artikel 5.1 b i EU:s dataskyddsförordning och 5 a § lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

*Det finns behov av förtydliganden inom flera områden där
Arbetsförmedlingen behandlar personuppgifter för kontrolländamål*

I avsnitt 8.1 föreslås att Arbetsförmedlingen ska kunna begära in uppgifter från kreditinstitut och försäkringsgivare. Uppgifterna som ska kunna begäras in behövs hos Arbetsförmedlingen för att kontrollera om utbetalningar av ekonomiskt stöd är korrekta. För att det ska finnas möjlighet att behandla personuppgifter som kommer in från nyss nämnda aktörer krävs att behandlingen av personuppgifterna ryms inom de primära ändamål som anges i lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Om förslaget genomförs förstärks behovet av ett tydligt lagstöd för att Arbetsförmedlingen i sin egen verksamhet får behandla personuppgifter för kontrolländamål.

Arbetsförmedlingen behandlar även personuppgifter som behövs inom andra myndigheter. Det gäller inte minst uppgifter som behövs för lagföring av bidragsbrott. Arbetsförmedlingen är enligt bidragsbrottslagen (2007:612) skyldig att polisanmäla misstänkta bidragsbrott. Inte sällan behöver polis eller åklagare i samband med eller efter en anmälan kompletterande uppgifter från Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen har i sådana fall stöd i lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten för att tillhandahålla information som ska lämnas enligt lag eller förordning. Det är emellertid oklart i vilken utsträckning Arbetsförmedlingen kan samla in, sammanställa och bevara personuppgifter som behövs inom de brottsförebyggande myndigheterna. Behovet av uppgifter hos de brottsförebyggande myndigheterna utgör därför ytterligare skäl till förtydligande om att Arbetsförmedlingen i sin egen verksamhet får behandla personuppgifter för kontrolländamål.

*Det bör införas lagstöd för att Arbetsförmedlingen ska få behandla
personuppgifter för kontrolländamål*

Det finns behov av ett tydligt lagstöd som anger att Arbetsförmedlingen får behandla personuppgifter för kontrolländamål. Samtidigt finns det anledning att beakta det intrång i den personliga integriteten som en utökad kontrollverksamhet kan medföra. *Datainspektionen* anför i detta avseende att det krävs en tydligare analys av de integritetsrisker som personuppgiftsbehandlingen kan innebära för att en korrekt proportionalitetsbedömning ska kunna genomföras.

Regeringen konstaterar att det regelverk som finns för Arbetsförmedlingens behandling av personuppgifter måste ses som en helhet. EU:s dataskyddsförordning innehåller bestämmelser som gäller vid Arbetsförmedlingens kontrollverksamhet i dag och som givetvis även kommer att gälla om ett kontrolländamål förs in i lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Det handlar t.ex. om bestämmelser om de grundläggande principerna för behandling av personuppgifter och bestämmelser om vad som gäller automatiserat individuellt beslutsfattande, se artiklarna 5 och 22. Vid sidan av EU:s dataskyddsförordning finns myndighetens egna registerförfattningar som innehåller kompletterande bestämmelser till dataskyddsförordningen och lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, dataskyddslagen, liksom föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen. Lagen om behandling av

personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten innehåller bestämmelser som skyddar integriteten bl.a. genom begränsningar av åtkomsten till personuppgifter inom Arbetsförmedlingen och begränsningar av myndighetens användning av sökbegrepp, se 11 och 14 §§. De personuppgifter som behöver behandlas för utlämnande skyddas därutöver hos Arbetsförmedlingen genom offentlighets- och sekretesslagstiftning.

Regeringen anser att den ökade personuppgiftsbehandlingen som en sådan ändring innebär är nödvändig med hänsyn till behovet av att skydda välfärdssystemet mot missbruk och överutnyttjande. Det är angeläget för medborgarnas tilltro till välfärdssystemet att felaktiga utbetalningar förhindras och regeringen bedömer att allmänheten förväntar sig att myndigheter ska kontrollera att medel inte felaktigt betalas ut från välfärdssystemet. Den klargörande möjligheten om att få behandla personuppgifter för kontrolländamål kan bidra till att bl.a. fler felaktiga utbetalningar hindras. Detta intresse väger tyngre än intresset av att enskildas personuppgifter inte ska behandlas i större omfattning än vad som sker i dag. Detta gäller särskilt mot bakgrund av att det regelverk som gäller vid Arbetsförmedlingens behandling av personuppgifter ger ett tillfredställande skydd för den personliga integriteten även vid behandling av personuppgifter för kontrolländamål.

Regeringen föreslår därför att det bör införas ett uttryckligt lagstöd för Arbetsförmedlingen att kunna behandla personuppgifter för kontrolländamål. *Arbetsförmedlingen* påtalar att det även finns ett behov av en översyn av förordningen (2002:623) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Exempelvis behöver Arbetsförmedlingen, beträffande arbetsgivare och kompletterande aktörer, kunna hantera uppgifter om registrering som arbetsgivare, moms och konkurs. Regeringen konstaterar i detta avseende att en översyn av vilka förordningsändringar som behövs kommer att ske i Regeringskansliet.

Kontroll av stöd till arbetsgivare och individer som tar del av insatser inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Det är en grundläggande princip enligt EU:s dataskyddsförordning och enligt lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten att personuppgifter endast får samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. Det är också en princip att uppgifterna som behandlas ska vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas, se artikel 5.1 c. När det gäller känsliga personuppgifter och personuppgifter som rör lagöverträdelse finns en särskild begränsning i lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten innebärande att sådana uppgifter endast får behandlas om de har lämnats i ett ärende eller är nödvändiga för handläggningen av det.

I Arbetsförmedlingens kontrollverksamhet kan det vara nödvändigt att behandla uppgifter om lagöverträdelse. Det kan också vara nödvändigt att behandla känsliga personuppgifter. I det sammanhanget är det av betydelse

att överväga om det skulle vara möjligt att behandla sådana uppgifter inom ramen för handläggningen av kontrollärenden.

Regeringen konstaterar att uttrycket handläggning av ärenden i lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten tycks avse handläggningen av ärenden om stöd till arbetsgivare eller arbetstagare, och inte t.ex. tillsynsärenden. När det gäller bestämmelserna om känsliga personuppgifter och uppgifter om lagöverträdelse har uttrycket "handläggning av ärenden" snarare den betydelse som uttrycket har i 1 § förvaltningslagen (2017:900). Regeringen har gjort samma bedömning i samband med att dataskyddslagen togs fram (prop. 2017/18:105 s. 194).

Av författningskommentaren till förvaltningslagen framgår att uttrycket handläggning innefattar alla åtgärder som en myndighet vidtar från det att ett ärende inleds till dess att det avslutas, se propositionen En modern och rättssäker förvaltning – ny förvaltningslag (prop. 2016/17:180 s. 286). Kännetecknande för vad som utgör ett ärende är, enligt förvaltningslagens förarbeten, att det regelmässigt avslutas genom ett uttalande från myndighetens sida som är avsett att få faktiska verkningar för en mottagare i det enskilda fallet. Ett ärende avslutas genom ett beslut av något slag, vilket även kommer att ske i nu aktuella ärenden. Vid bedömningen av frågan om en myndighets ställningstagande är att anse som ett beslut i denna mening är det uttalandets syfte och innehåll som avgör uttalandets karaktär, inte dess yttre form.

När Arbetsförmedlingen behandlar personuppgifter i sin kontrollverksamhet får det antas ske inom ramen för handläggning av ärenden i förvaltningslagens mening. Detta innebär att det i kontrollärenden normalt kommer att finnas möjlighet att behandla känsliga personuppgifter och personuppgifter om lagöverträdelse om kontroll av stöd till arbetsgivare och individer, som tar del av insatser inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, läggs till som ett särskilt ändamål i lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Regeringen anser att ett lämpligt ändamål är att personuppgifter ska få behandlas av Arbetsförmedlingen i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten om det är nödvändigt för kontroll av stöd till arbetsgivare och individer som tar del av insatser inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Det bör därför införas en bestämmelse som innebär att Arbetsförmedlingen ska få behandla personuppgifter inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten om det är nödvändigt för kontroll av ekonomiskt stöd till arbetsgivare och individer som tar del av insatser inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

9 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

9.1 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Den nya lagen och lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2020.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Företagarna* anger att det är viktigt att etableringsjobben kommer på plats så snart som möjligt, innan konjunkturen vänder. *Arbetsförmedlingen* och *Försäkringskassan* har synpunkter när det gäller tidpunkten för införandet av etableringsjobben. *Svensk Försäkring* anser att det föreslagna datumet för ikraftträdande av lagen om skyldighet för kreditinstitut och försäkringsgivare att lämna vissa uppgifter till Arbetsförmedlingen innebär för kort tid för att kunna anpassa it-system för berörda företag. Övriga remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inte yttrat sig särskilt i frågan.

Skälen för regeringens förslag: I likhet med *Arbetsförmedlingen*, *Försäkringskassan* och *Svensk Försäkring* anser regeringen att det finns utmaningar med ett ikraftträdande den 1 juli 2020. Flera av de lagändringar som föreslås kommer att kräva anpassningar av myndigheters föreskrifter, handläggarstöd och datasystem. Även kreditinstitut och försäkringsgivare kommer behöva anpassa sina rutiner och datasystem till de nya bestämmelserna. Vidare behöver Arbetsförmedlingen utveckla ett tekniskt system för att kreditinstitut och försäkringsgivare säkert och enkelt ska kunna föra över uppgifter till myndigheten. Utvecklingen av ett sådant system kan behöva ske i konsultation med kreditinstitut och försäkringsgivare.

Regeringens bedömning är, trots de utmaningar som har identifierats, att det är möjligt för de myndigheter och företag som berörs av förslagen att påbörja en anpassning av sina system en tid före ikraftträdandet.

Regeringen konstaterar vidare när det gäller etableringsjobben att antalet individer som tar del i insatsen beräknas vara begränsat till en början för att sedan öka. Detta gör att det borde finnas utrymme för viss manuell hantering, under den tid då system och verksamhet fortfarande anpassas. Därutöver är tanken att den statliga ersättningsdelen kommer att betalas ut retroaktivt, månaden efter att individen fått lön från arbetsgivaren, vilket innebär att tiden för anpassning ökar ytterligare.

Regeringen anser att det är angeläget att den nya lagen och lagändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt. En lämplig tidpunkt för ikraftträdande bedöms vara den 1 juli 2020.

9.2 Behovet av övergångsbestämmelser

Regeringens bedömning: Det finns inte behov av några övergångsbestämmelser.

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har yttrat sig särskilt i frågan.

Skälen för regeringens bedömning: Den tänkta statliga ersättningen vid etableringsjobb är en helt ny modell för att subventionera anställningar. Det behövs inga övergångsbestämmelser när det gäller de föreslagna ändringarna som rör den tänkta statliga ersättningen.

Skyldigheterna för kreditinstitut och försäkringsgivare att på begäran lämna ut uppgifter föreslås gälla om någon har en anställning med ekonomiskt stöd som har beslutats av Arbetsförmedlingen. Att det ekonomiska stödet har beslutats före den föreslagna lagens ikraftträdande bedöms sakna egentlig betydelse för kreditinstitutens och försäkringsgivarnas skyldigheter. Därför behövs inga övergångsbestämmelser när det gäller det förslaget.

Förslaget om kreditering av stöd för anställning på skattekonto innebär att stöd som i dag inte får krediteras kommer att kunna krediteras med stöd av den ändrade lagen, t.ex. lönebidrag som lämnas enligt förordningen (2017:462) om särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Utan någon övergångsbestämmelse kommer stöd som tidigare inte kunde krediteras att kunna krediteras även om beslut om stödet fattades före ikraftträdandet. Det bedöms vara en lämplig ordning varför någon övergångsbestämmelse inte föreslås. Inte heller när det gäller de lagförslag som har att göra med behandling av personuppgifter eller sekretess bedöms det finnas något behov av övergångsbestämmelser.

10 Konsekvenser

Syftet med förslagen

Det övergripande syftet med de föreslagna ändringarna är att skapa förutsättningar för att införa en statlig ersättning för arbete i s.k. etableringsjobb. Vidare lämnas förslag som syftar till att förbättra förutsättningarna för att motverka felaktiga utbetalningar och stärka kontrollen inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Vissa remissinstanser har lämnat synpunkter på konsekvenser av den reglering som är tänkt att göras på förordningsnivå för etableringsjobben. Dessa synpunkter behandlas inte i denna lagrådsremiss utan kommer att beaktas inom ramen för det fortsatta förordningsarbetet.

Konsekvenser för enskilda

Som framgår i lagrådsremissen ska såväl lön som den tänkta statliga ersättning som lämnas vid etableringsjobb ingå vid beräkning av

sjukpenninggrundande inkomst, berättiga till pension och ingå vid beräkning av arbetslöshetsersättning. Det innebär att individen har ett socialt skydd vid t.ex. sjukdom, pension och arbetslöshet som baseras på hela individens inkomst för arbete i etableringsjobb.

Konsekvenser för statliga myndigheter och arbetslöshetskassorna

Flera av förslagen som lämnas i lagrådsremissen bedöms medföra ekonomiska konsekvenser för Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan för att utveckla it-system och ökad administration med ett nytt stöd att hantera. Därtill medför förslaget möjligheter för Arbetsförmedlingen att behandla uppgifter för kontroll av ekonomiska stöd.

Regeringens bedömning är att kostnaderna för Arbetsförmedlingen ökar mest inledningsvis i samband med att systemstöd byggs upp men att de ökade kostnaderna därefter blir lägre eftersom mycket av ansökningsförfarandet och hanteringen på sikt ska ske elektroniskt och automatiserat.

Efter förslag i budgetpropositionen för 2020 har Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag ökat med 42 miljoner kronor 2020, framför allt för utveckling av systemstöd för att hantera etableringsjobb. För 2021 och 2022 har 12 miljoner kronor beräknats för Arbetsförmedlingens hantering och administration av det nya stödet. På motsvarande sätt har Försäkringskassans förvaltningsanslag ökat med 24 miljoner kronor 2020 för utveckling av systemstöd och hantering och administration av det nya stödet. Ungefär motsvarande belopp har beräknats för 2021 och 2022 (prop. 2019/20:1, bet. 2019/20:AU2, rskr. 2019/20:127 och bet. 2019/20:SfU1, rskr. 2019/20:125).

Kommunals a-kassa påpekar att administrationen kommer att öka för dem eftersom de, jämfört med tidigare subventionerade anställningar, kommer att behöva ta hänsyn till inkomst från två håll (arbetsgivaren och staten). De bedömer ändå att det är hanterbart.

Regeringen är medveten om att etableringsjobben kan innebära ökad administration för arbetslöshetskassorna eftersom förslaget innebär att den statliga individ ersättningen ska berättiga till arbetslöshetsersättning. Regeringen bedömer att arbetslöshetskassorna kommer att kunna hantera detta inom ramen för sina uppdrag.

Etableringsjobb, den statliga ersättningen och dess förhållande till socialförsäkringsförmånerna kommer att medföra överklagbara beslut. De allmänna förvaltningsdomstolarna kan därmed få en ökad arbetsbelastning. Regeringen bedömer att antalet överklaganden kommer vara begränsat och att kostnadsökningarna därför ryms inom ramen för befintliga anslag.

Konsekvenser för staten i övrigt

Förslaget att statlig ålderspensionsavgift ska betalas för den statliga ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb och förslaget att statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb ska ingå vid beräkningen av dagsförtjänsten medför ökade utgifter för staten.

Den närmare utformningen av regelverket för etableringsjobben och den tänkta statliga ersättningen för etableringsjobb kommer att göras på förordningsnivå.

Ekonomistyrningsverket anser att det borde redovisats en bedömning av förslaget påverkan på statens budget och de offentliga finanserna. *Skatteverket* anser det önskvärt att konsekvensanalysen utvecklas exempelvis vad gäller konsekvenserna för statens budget och att en bedömning av kostnaderna för etableringsjobben utifrån befintlig information om utformningen, t.ex. parternas förslag, hade varit önskvärd.

Regeringens bedömning är att införandet av etableringsjobb ökar sysselsättningen på sikt. Etableringsjobben sänker arbetskostnaden för nyanlända och långtidsarbetslösa. Den lägre arbetskostnaden förväntas leda till ökad efterfrågan att anställa personer inom dessa grupper, vilket i viss mån bedöms leda till högre sysselsättning i ekonomin som helhet på sikt. Trots en ökad sysselsättning innebär etableringsjobben ökade utgifter för staten. Ersättningen för etableringsjobb beräknas medföra utgifter för staten på knappt 0,1 miljarder kronor 2020, 0,8 miljarder kronor 2021 och 1,6 miljarder 2022. Samtidigt bedömer regeringen att färre personer kommer att anställas genom den befintliga subventionerade anställningen nystartsjobb. Vidare bedöms utgifterna för aktivitetsstöd och etableringsersättning minska något. I budgetpropositionen har nettoeffekten för ersättningen för etableringsjobb och nystartsjobb beräknats till 10 miljoner kronor 2020, 88 miljoner kronor 2021 och 176 miljoner kronor 2022 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 14 avsnitt 4.7.12).

Regeringen bedömer vidare att införandet av etableringsjobb och bedömningen att den statliga ersättningen vid etableringsjobb ska ingå vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst innebär något ökade kostnader för förmåner i trygghetssystemen, som sjukpenning och inkomstgrundad föräldrapenning, eftersom vissa personer som kommer att få etableringsjobb tidigare inte har varit berättigade till sådana förmåner. Beräkningar för kostnader för införandet av etableringsjobb som helhet återfinns i budgetpropositionen för 2020.

Konsekvenser för kommunerna

De lagförslag som lämnas i lagrådsremissen bedöms inte medföra några direkta konsekvenser för kommunerna. Bedömningen om att den statliga ersättningen vid etableringsjobb ska ingå vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst, berättiga till pension och ingå vid beräkning av arbetslöshetsersättning kan medföra minskade kostnader för kommunernas ekonomiska bistånd.

Konsekvenser för företag

Det är svårt att uppskatta hur många företag som kommer att beröras av arbetsgivarens uppgiftsskyldighet genom etableringsjobben och inom vilka branscher dessa kommer att finnas. Befintliga subventionerade anställningar som nystartsjobb, yrkesintroduktionsanställning och introduktionsjobb (inklusive tidigare särskilt anställningsstöd och förstärkt särskilt anställningsstöd) nyttjas främst inom hotell- och restaurang, handel, fastighetsservice- och andra stödtjänster, bygg och tillverkning.

Förslaget om arbetsgivares uppgiftsskyldighet gentemot handläggande myndighet handlar om att säkerställa och effektivisera hanteringen och kontrollen. Bedömningen är att uppgiftsskyldigheten krävs för att etableringsjobben ska komma till stånd samt för att säkerställa korrekta

utbetalningar. Dessa uppgiftsskyldigheter kan medföra en ökad belastning för företagen jämfört med om de anställer personer utan stöd. De tänkta uppgifterna som företagen ska redovisa är uppgifter som företagen redan har och som därmed bör vara enkla att redovisa. Uppgiftsskyldigheten bedöms därmed leda till en något ökad administration och därmed marginellt ökad kostnad. För företag som i dag använder sig av anställningsstöd lämnas redan delar av denna typ av information.

Företag berörs också av förslagen kopplade till skattekreditering och skyldigheter att lämna vissa uppgifter till berörda myndigheter. Förslagen syftar till att effektivisera kontrollen och minska fusk och överutnyttjande.

Förslaget om en skyldighet för kreditinstitut och försäkringsgivare att lämna vissa uppgifter till Arbetsförmedlingen kan medföra en kostnad för dessa företag. Regeringen bedömer att förslaget medför en begränsad ökning av de administrativa kostnaderna för de företag som träffas av detta sett över tid (jfr prop. 2017/18:291 s. 40). På kort sikt kan förslaget komma att medföra en viss ökning av de administrativa kostnaderna för företagen, eftersom visst material kan behöva digitaliseras samt gemensamma standarder och rutiner utarbetas. Den närmare kostnaden, tidsåtgången och påverkan på företagens övriga verksamhet är i hög grad beroende av de olika företagens organisation och befintliga rutiner. Att uppgiftslämnandet kommer att ske på ett standardiserat och förutsebart sätt ökar emellertid möjligheterna till automatiserad hantering, vilket på sikt bör kunna medföra en viss minskning av de administrativa kostnaderna för flertalet aktörer, även för mindre företag. Regeringen anser inte att det skulle vara möjligt att hämta in de uppgifter som omfattas av förslaget genom ett informationsutbyte mellan berörda myndigheter, eftersom uppgifterna inte finns tillgängliga där. Regeringens uppfattning är därför att det saknas mindre ingripande alternativ för att åstadkomma den önskade förändringen. Förslaget bedöms inte påverka konkurrensförhållandena för de berörda företagen. De lagförslag som lämnas i denna lagrådsremiss bedöms inte påverka små företag i någon större utsträckning än andra företag. Det finns därför inte skäl att här särskilt bedöma lagförslagets konsekvenser för små företag.

Konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män

Könsfördelningen bland de anställda i olika branscher har visat sig vara relativt trögrörlig över tid. Hur många kvinnor respektive män som kommer att få etableringsjobb bedöms därför i stor utsträckning styras av hur könsfördelningen ser ut i de branscher som kommer använda sig av etableringsjobb. Både kvinnor och män ska från samhällets sida mötas av samma förväntningar och ges rätt förutsättningar för att kunna försörja sig själva genom inträde på arbetsmarknaden. Det är en viktig del för att uppnå det jämställdhetspolitiska målet om ekonomisk jämställdhet.

Generellt sett är könsfördelningen skev för befintliga subventionerade anställningar eftersom män tar del av dessa i större utsträckning än kvinnor. Om etableringsjobben antas fördela sig ungefär som nystartsjobb, som i vissa delar liknar etableringsjobb, kan en större andel väntas tillfalla män.

Konsekvenser för internationella åtaganden

Flera av förslagen i denna lagrådsremiss aktualiserar EU:s dataskyddsförordning. Överväganden i enlighet med dataskyddsförordningen har gjorts i respektive avsnitt. I övrigt bedöms inte förslagen beröra de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU.

De lagförslag som lämnas bedöms ligga i linje med Sveriges åtaganden enligt relevanta ILO-instrument. Förslagen bedöms inte ha några andra konsekvenser för Sveriges övriga internationella åtaganden.

Konsekvenser när det gäller överutnyttjande och brottslighet

Förtroendet för välfärdssystemen bygger på att offentliga ersättningar och bidrag endast lämnas till personer som behöver och har rätt till dessa enligt gällande lagstiftning. Det finns arbetsgivare som systematiskt överutnyttjar dagens befintliga subventionerade anställningar.

Konstruktionen av etableringsjobben med den tänkta statliga ersättningen innebär ett helt nytt sätt att stimulera anställningar genom att en statlig subvention lämnas direkt till individen. Att insatsen i sig är ny kan öka risken för överutnyttjande och fusk. *Brottsförebyggande rådet* lyfter bl.a. detta i sitt remissvar och påtalar risken att etableringsjobb används för arbete som sedan inte utförs samt andra risker vad gäller etableringsjobb och grov organiserad brottslighet/företag som brottsligt verktyg.

I lagrådsremissen lämnas förslag som bedöms innebära förbättrade kontrollmöjligheter både för befintliga subventionerade anställningar och den tänkta modellen med etableringsjobb och statlig ersättning. Mot bakgrund av befintliga kontrollstrukturer hos berörda myndigheter och förslagen som lämnas här gör regeringen bedömningen att det vidtas åtgärder som förväntas hindra felaktiga utbetalningar och fusk.

Konsekvenser för miljön

Förslagen bedöms inte få några miljömässiga konsekvenser.

11 Författningskommentar

11.1 Förslaget till lag om skyldighet för kreditinstitut och försäkringsgivare att lämna vissa uppgifter till Arbetsförmedlingen

Inledande bestämmelser

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser om skyldighet för kreditinstitut och försäkringsgivare att lämna sådana uppgifter till Arbetsförmedlingen som behövs för att myndigheten ska kunna kontrollera ersättning som lämnas

för den som har en anställning med ekonomiskt stöd som Arbetsförmedlingen har beslutat om.

Förslaget behandlas i avsnitt 8.1.1.

Paragrafen anger lagens innehåll och upplyser om det som behandlas i de kommande paragraferna.

2 §

I denna lag betyder

1. kreditinstitut: kreditinstitut enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, och

2. försäkringsgivare: försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043), tjänstepensionsföretag enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag samt EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredjeland enligt lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige.

Med kreditinstitut enligt denna lag jämställs ett utländskt kreditinstitut enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse om det utländska kreditinstitutet har filial i Sverige.

Förslaget behandlas i avsnitt 8.1.2.

I paragrafen anges vad som i lagen menas med kreditinstitut och försäkringsgivare. I lagen har begreppen kreditinstitut, utländskt kreditinstitut, försäkringsföretag, tjänstepensionsföretag, EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredjeland samma innebörd som de har i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, försäkringsrörelselagen (2010:2043), lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag respektive lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige.

Kreditinstituts skyldighet att lämna uppgifter

3 §

Ett kreditinstitut ska på begäran lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen om juridiska personers och enskilda näringsidkares förhållanden till institutet, om uppgifterna behövs för att kontrollera om lön har betalats ut till den som har en anställning med ekonomiskt stöd beslutat av Arbetsförmedlingen och i sådant fall med vilket belopp.

Ett kreditinstitut ska på begäran också lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen om vilket förhållande till institutet en enskild med en sådan anställning som avses i första stycket har, om uppgifterna behövs för att fastställa om personen är innehavare av ett visst konto.

Förslaget behandlas i avsnitt 8.1.4.

I paragrafen regleras kreditinstituts skyldighet att lämna vissa uppgifter till Arbetsförmedlingen.

I första stycket anges vad som gäller i fråga om uppgifter om juridiska personers och enskilda näringsidkares förhållanden till kreditinstitut. De uppgifter som omfattas av uppgiftsskyldigheten när det gäller dessa är sådana uppgifter som behövs för att kontrollera löneutbetalningar.

Arbetsförmedlingen behöver för detta ändamål kunna få uppgifter som bekräftar eller motsäger de löneuppgifter som en arbetsgivare har uppgett till myndigheten. Utanför uppgiftsskyldigheten faller sådana uppgifter som inte är nödvändiga för kontroll av löneutbetalningar, t.ex. uppgifter om konton som inte används för löneutbetalningar. De uppgifter ett kreditinstitut är skyldigt att lämna är de som behövs för att kontrollera om lön har betalats ut för den som har en anställning med ekonomiskt stöd beslutat av Arbetsförmedlingen. Som exempel kan nämnas stöd för nystartsjobb och särskilt anställningsstöd. Den som deltar i den statliga arbetsmarknadspolitiska verksamheten utan att vara anställd omfattas inte av skyldigheten för juridiska personer och enskilda näringsidkare att lämna uppgifter, t.ex. den som har en praktikplats som har förmedlats av Arbetsförmedlingen.

I *andra stycket* anges vad som gäller i fråga om uppgifter om den som har en anställning med ekonomiskt stöd som har beslutats av Arbetsförmedlingen. När det gäller en sådan person begränsar sig ett kreditinstituts uppgiftsskyldighet till uppgifter som behövs för att avgöra om personen är innehavare av ett visst konto.

Försäkringsgivares skyldighet att lämna uppgifter

4 §

En försäkringsgivare ska på begäran lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen om en enskilds förhållande till företaget, om uppgifterna behövs för att kontrollera om den som har en anställning med ekonomiskt stöd beslutat av Arbetsförmedlingen omfattas av någon försäkring.

Förslaget behandlas i avsnitt 8.1.5.

I paragrafen regleras försäkringsgivares skyldighet att lämna vissa uppgifter till Arbetsförmedlingen. Uppgiftsskyldigheten avser uppgifter om enskildas förhållande till företagen, dvs. alla juridiska och fysiska personer som inte är myndigheter eller andra offentliga organ. De uppgifter som ska lämnas är uppgifter om en person, som har en anställning med ekonomiskt stöd som Arbetsförmedlingen har beslutat om, omfattas av en viss försäkring. Uppgifterna som ska lämnas är de som behövs för att Arbetsförmedlingen ska kunna avgöra om de uppgifter som arbetsgivaren har lämnat till myndigheten är riktiga. För detta ändamål behöver Arbetsförmedlingen normalt veta om en viss person omfattas av t.ex. en arbetsskadeförsäkring, sjukförsäkring eller pensionsförsäkring och för vilken tid försäkringen gäller. De som omfattas är de som har någon typ av statligt subventionerad anställning, förutom nystartsjobb, där stödet beslutas av Arbetsförmedlingen. Den som deltar i den statliga arbetsmarknadspolitiska verksamheten utan att vara anställd avses inte, t.ex. den som har en praktikplats som har förmedlats av Arbetsförmedlingen.

Hur uppgifterna ska lämnas

5 §

De uppgifter som ska lämnas enligt denna lag ska utan dröjsmål lämnas elektroniskt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om hur uppgifterna ska lämnas.

Förslaget behandlas i avsnitt 8.1.3.

Paragrafen innehåller ett skyndsamhetskrav och ett krav på att uppgifterna ska lämnas i elektronisk form.

Paragrafen innehåller även ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela ytterligare föreskrifter om hur uppgifter ska lämnas enligt denna lag.

11.2 Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

25 kap.

7 §

Ersättning med minst 1 000 kronor om året för utfört arbete för någon annans räkning ska räknas som inkomst av anställning. Detta gäller även om betalningsmottagaren inte är anställd av den som betalar ersättningen. Den som har betalat ut sådan ersättning ska då anses som arbetsgivare, och den som *har utfört arbetet* ska anses som arbetstagare. *När utbetalningen avser statlig ersättning för arbete i etableringsjobb ska dock den för vars räkning arbetet har utförts anses som arbetsgivare.*

Det som anges i första stycket gäller inte om

1. ersättningen betalas ut i form av pension,
2. ersättningen ska räknas som inkomst av annat förvärvsarbete enligt 10–15 §§, eller
3. ersättningen omfattas av undantag enligt 16–24 §§.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.4.

I paragrafen anges vilken ersättning som räknas som sjukpenninggrundande inkomst i form av inkomst av anställning.

Den statliga ersättning som lämnas för etableringsjobb utgör ersättning för utfört arbete för någon annans räkning och är således sådan inkomst av anställning som avses i *första stycket*. I en ny sista mening i stycket införs en bestämmelse som anger att när utbetalningen avser sådan statlig ersättning ska den för vars räkning arbetet har utförts anses som arbetsgivare. Detta innebär ett undantag från den grundläggande regleringen i styckets tredje mening om vem som ska anses vara arbetsgivare när betalningsmottagaren inte är anställd av den som har betalat ut sådan ersättning som avses i styckets första mening. Även om staten utbetalar viss ersättning för arbete i etableringsjobb ska således den för vars räkning arbete utförs anses som arbetsgivare. I övrigt görs en mindre redaktionell ändring i stycket.

27 kap.

9 §

Sjukpenning lämnas inte på grundval av anställningsförmåner för tid som ingår i en sjuklöneperiod när den försäkrades arbetsgivare ska svara för sjuklön enligt lagen (1991:1047) om sjuklön.

Sjukpenning lämnas inte heller på grundval av statlig ersättning för arbete i etableringsjobb för tid som ingår i en sjuklöneperiod när den försäkrades arbetsgivare i etableringsjobbet ska svara för sjuklön enligt samma lag.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.3.

I paragrafen finns en bestämmelse om samordning mellan sjukpenning och sjuklön.

Andra stycket är nytt och av det framgår att sjukpenning inte lämnas på grundval av statlig ersättning för arbete i etableringsjobb för tid som ingår i en sjuklöneperiod när den försäkrades arbetsgivare för etableringsjobbet ska svara för sjuklön enligt lagen (1991:1047) om sjuklön. Tillsammans med bestämmelsen i första stycket innebär det att, när det är fråga om en anställning i ett etableringsjobb, sjukpenning inte lämnas för tid som ingår i en sjuklöneperiod på grundval av vare sig anställningsförmåner från arbetsgivaren som ska svara för sjuklön eller statliga ersättningen för etableringsjobb hos den arbetsgivaren.

28 kap.

8 §

Om en arbetsgivare ska svara för sjuklön för samma dag som sjukpenning kommer i fråga, ska sjukpenningens storlek beräknas på grundval av en sjukpenninggrundande inkomst som inte omfattar anställningsförmåner från den arbetsgivaren. *Den sjukpenninggrundande inkomsten ska inte heller omfatta statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb hos den arbetsgivare som ska svara för sjuklön.*

Årsarbetstiden beräknas i de fall som anges i första stycket på grundval av beräknat antal timmar i förvärvsarbete hos arbetsgivare som inte ska svara för sjuklön.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.3.

I *första stycket* finns en bestämmelse om beräkningsunderlaget för sjukpenning vid sjuklön. Bestämmelsen innebär att för den som förutom inkomst av anställning från den arbetsgivare som ska svara för sjuklön även har sjukpenninggrundande inkomst av annat förvärvsarbete eller av någon annan anställning, ska sjukpenning som utges för samma dag som arbetsgivaren ska svara för sjuklön inte omfatta inkomstbortfallet från anställningen hos den arbetsgivaren, dvs. den arbetsgivare som ska svara för sjuklön.

I en ny sista mening i stycket anges att den sjukpenninggrundande inkomsten inte ska omfatta statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb hos den arbetsgivare som ska svara för sjuklön. Tillsammans med bestämmelsen i styckets första mening innebär det att, när det är fråga om en anställning i ett etableringsjobb, sjukpenning som utges för samma dag som en arbetsgivare för etableringsjobb ska svara för sjuklön ska beräknas på en sjukpenninggrundande inkomst som varken

omfattar anställningsförmåner från arbetsgivaren som ska svara för sjuklön eller statlig ersättning för arbete i etableringsjobb hos den arbetsgivaren.

46 kap.

18 §

Smittbärrpenningen ska minskas med följande förmåner i den utsträckning förmånerna lämnas för samma tid:

1. graviditetspenning,
2. föräldrapenningsförmåner,
3. sjuklön eller sådan ersättning från Försäkringskassan som avses i 20 § lagen (1991:1047) om sjuklön,
4. sjukpenning enligt denna balk eller motsvarande äldre lag,
5. rehabiliteringspenning,
6. livränta enligt denna balk eller motsvarande äldre författning på grund av smitta,
7. närståendepenning, *och*
8. *statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb.*

Det som föreskrivs i första stycket gäller även motsvarande förmån som lämnas till smittbärraren på grundval av utländsk lagstiftning.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.3.

I paragrafen finns en bestämmelse om samordning mellan smittbärrpenningen och andra förmåner och ersättningar.

I uppräknigen i *första stycket* av förmåner och ersättningar tillkommer en ny punkt, *punkten 8*, som avser statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb. Detta innebär att smittbärrpenningen även ska minskas med sådan statlig ersättning som lämnas för samma tid som smittbärrpenningen.

46 kap.

19 §

Om smittbärraren har inkomst av anställning från en arbetsgivare som avses i 1 eller 2 § lagen (1994:260) om offentlig anställning för tid som avses i 7 §, lämnas smittbärrpenning endast till den del den överstiger inkomsten.

När anställningen avser arbete i etableringsjobb ska även statlig ersättning som lämnas för det arbetet räknas med i den inkomst som avses i första stycket.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.3.

I paragrafen finns en bestämmelse om samordning mellan smittbärrpenningen och inkomst av anställning från en arbetsgivare som avses i 1 eller 2 § lagen (1994:260) om offentlig anställning. Det som avses är anställningar hos riksdagen och dess myndigheter, myndigheterna under regeringen, kommuner, regioner och kommunalförbund.

Av *andra stycket* som är nytt framgår att när anställningen avser arbete i etableringsjobb ska även statlig ersättning som lämnas för det arbetet räknas med i den inkomst som avses i första stycket. Det innebär att den inkomst som smittbärrpenningen ska förhålla sig till ska omfatta både inkomsten av anställningen från arbetsgivaren i etableringsjobbet i de fall

som nu är i fråga och den statliga ersättning som lämnas för arbetet i etableringsjobbet.

59 kap.

9 §

Som inkomst av anställning räknas, även om mottagaren inte har varit anställd hos den som betalat ut ersättningen, följande:

1. ersättning i pengar eller annan avgiftspliktig förmån för utfört arbete, dock inte pension, och
2. tillfällig förvärvsinkomst av verksamhet som inte bedrivits självständigt.

I fall som anges i första stycket likställs den som har utfört arbetet med en arbetstagare och den som betalat ut ersättningen med en arbetsgivare. *När utbetalningen avser statlig ersättning för arbete i etableringsjobb likställs dock den för vars räkning arbetet har utförts med en arbetsgivare.*

Förslaget behandlas i avsnitt 6.4.

I paragrafen regleras viss ersättning som räknas som pensionsgrundande inkomst i form av inkomst av anställning.

Statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb utgör ersättning i pengar för utfört arbete som betalas ut av någon annan än den som mottagaren av ersättningen är anställd av. Den statliga ersättningen är därmed sådan inkomst av anställning som avses i första stycket 1.

I en ny sista mening i *andra stycket* införs en bestämmelse som anger att när utbetalningen avser statlig ersättning för arbete i etableringsjobb likställs den för vars räkning arbetet har utförts med arbetsgivare. Detta innebär ett undantag från den grundläggande regleringen i styckets första mening om vem som likställs med arbetsgivare när mottagaren av ersättning som avses i första stycket inte är anställd av den som har betalat ut den ersättningen. Även om staten utbetalar viss ersättning för arbete i etableringsjobb, ska således den som mottagaren av den statliga ersättningen är anställd av anses som arbetsgivare.

11.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

25 a §

Med dagsförtjänst avses en femtedel av den veckoinkomst eller, i fråga om sökande med månadslön, 1/22 av den månadsinkomst, som den sökande haft under ramtiden. *Statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb ska ingå vid beräkningen av dagsförtjänsten.*

För den som omfattas av 23 b § andra stycket ska dagsförtjänsten beräknas på sökandens förvärvsinkomst och det ersättningsbelopp som lämnats.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen* meddela föreskrifter om omräkning av dagsförtjänst.

Bestämmelser om beräkningen av dagsförtjänsten för företagare finns i 37 och 37 a §§.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.5.

I paragrafen finns bestämmelser om hur man beräknar dagsförtjänsten. Paragrafen kompletterar bestämmelsen i 25 § som anger att dagpenningen, dvs. ersättningen per dag baserad på tidigare förvärvsinkomster, som huvudregel ska bestämmas utifrån den sökandes dagsförtjänst och normalarbetstid.

Första stycket ändras bl.a. genom att det förtydligas att statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb ska räknas med när man beräknar dagsförtjänsten.

I paragrafens *tredje stycke* förtydligas att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela föreskrifter.

11.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift

2 §

Avgiften utgör 10,21 procent av ersättning i form av

1. sjukpenning och rehabiliteringspenning enligt 24–28 och 31 kap. socialförsäkringsbalken samt arbetsskadesjukpenning enligt 40 kap. nämnda balk eller motsvarande ersättning som utgetts enligt nämnda balk eller annan författning eller på grund av regeringens förordnande, i den utsträckning ersättningen trätt i stället för en försäkrads inkomst av anställning enligt 59 kap. 8–11 §§ socialförsäkringsbalken eller inkomst av annat förvärvsarbete enligt 59 kap. 14 § första stycket 1–3 nämnda balk,
2. föräldrapenningsförmåner enligt 11–13 kap. socialförsäkringsbalken,
3. närståendepenning enligt 47 kap. socialförsäkringsbalken,
4. ersättning enligt 20 § lagen (1991:1047) om sjuklön,
5. livränta enligt 41–44 kap. socialförsäkringsbalken eller annan motsvarande livränta som bestäms med tillämpning av 41 och 42 kap. nämnda balk,
7. omvårdnadsbidrag enligt 22 kap. socialförsäkringsbalken,
8. dagpenning från arbetslöshetskassa,
9. *statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb,*
10. aktivitetsstöd till den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program,
14. ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF),
15. dagpenning till totalförsvarspliktiga som tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt och till andra som får dagpenning enligt de grunder som gäller för totalförsvarspliktiga, samt
16. bidrag från Sveriges författarfond och Konstnärsnämnden i den utsträckning som regeringen så föreskriver.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.2.

I bestämmelsen räknas de ersättningar som staten enligt 1 § ska betala statlig ålderspensionsavgift för upp.

I uppräknningen tillkommer en ny punkt, *punkten 9*, som avser statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb. Detta innebär att statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb är en sådan ersättning som staten ska betala statlig ålderspensionsavgift för. I och med detta följer det av 2 kap. 17 § socialavgiftslagen (2000:980) att den statliga ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb är avgiftsfri när avgiftsunderlaget för arbetsgivaravgift bestäms.

11.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:591) om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av den offentliga arbetsförmedlingen och Trafikverket

1 §

Ekonomiskt stöd för anställning till en arbetsgivare som har beslutats av Arbetsförmedlingen, och sjöfartsstöd som har beslutats av Trafikverket, får tillgodoföras arbetsgivaren genom kreditering på ett sådant skattekonto som avses i 61 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244).

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om de stöd som får krediteras skattekontot.

Förslaget behandlas i avsnitt 8.2.

I paragrafen finns bestämmelser om kreditering på skattekonto av vissa stöd som har beslutats av Arbetsförmedlingen och Trafikverket.

Första stycket ändras genom att uppräknningen av stödformerna anställningsstöd, stöd till utbildningsvikariat, stöd till skyddat arbete hos en offentlig arbetsgivare och stöd till yrkesintroduktion ersätts av uttrycket ekonomiskt stöd för anställning till en arbetsgivare. Innebörden av ändringen är att alla stöd för subventionerade anställningar som beslutas av Arbetsförmedlingen får tillgodoföras arbetsgivaren genom kreditering på skattekontot med stöd av lagen. Med uttrycket avses ekonomiskt stöd för lönekostnader och andra kostnader som arbetsgivaren har med anledning av anställningen, exempelvis kostnader för handledning. Vidare ersätts "den offentliga arbetsförmedlingen" av "Arbetsförmedlingen". Samma ändring görs i lagens rubrik. Dessa ändringar är endast redaktionella.

Andra stycket ändras för att förtydliga att regeringen med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela närmare föreskrifter. Dessutom ändras verket till får för att upplysningsbestämmelsen bättre ska återspegla första stycket. Någon ändring i sak är inte avsedd, utan det är fortfarande regeringen som i förordning anger vilka stöd enligt första stycket som ska krediteras.

Med anledning av den ändring som görs i paragrafens första stycke upphävs lagen om (2006:1494) om kreditering på skattekonto av stimulans till arbetsgivare för nystartsjobb.

11.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program

1 §

Denna lag innehåller övergripande bestämmelser om *den arbetsmarknadspolitiska verksamheten*. *Den arbetsmarknadspolitiska verksamheten består av arbetsmarknadspolitiska program och andra arbetsmarknadspolitiska insatser*. Programmen och insatserna syftar till att stärka den enskildes möjligheter att få eller behålla ett arbete.

Programmen och insatserna hanteras av Arbetsförmedlingen om inte något annat föreskrivs.

Förslaget behandlas i avsnitt 7.1.

Av paragrafen framgår bl.a. att lagen innehåller övergripande bestämmelser om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

I *första stycket* anges att den arbetsmarknadspolitiska verksamheten består av dels arbetsmarknadspolitiska program, dels andra arbetsmarknadspolitiska insatser. Detta innebär en utvidgning av lagens tillämpningsområde. Motsvarande ändring görs i *författningsrubriken* och i *andra stycket*.

Ändringarna innebär att lagen inte bara är tillämplig på de arbetsmarknadspolitiska programmen utan även på sådana insatser inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten som inte utgör arbetsmarknadspolitiska program.

Av bestämmelsen framgår vidare att både programmen och insatserna syftar till att stärka den enskildes möjligheter att få eller behålla ett arbete.

2 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för en arbetsgivare att till en myndighet lämna uppgifter som har betydelse för ett ärende om statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för en arbetstagarorganisation och en arbetsgivarorganisation som har slutit kollektivavtal om etableringsjobb att till en myndighet

1. lämna in en kopia av avtalet, och

2. lämna uppgifter som har betydelse för ett ärende om statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb.

Förslaget behandlas i avsnitt 7.1 och 7.3.

Paragrafen är ny.

I *första stycket* finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om arbetsgivares skyldighet att till en myndighet lämna uppgifter som har

betydelse i ärenden om statlig ersättning som lämnas för arbete i ett etableringsjobb. Bemyndigandet innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om en uppgiftsskyldighet för arbetsgivare både inför ett beslut och efter att ett beslut är fattat.

Andra stycket innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för arbetstagarorganisationer och arbetsgivarorganisationer som har slutit kollektivavtal om etableringsjobb att lämna in en kopia av avtalet, samt att lämna uppgifter som har betydelse för ett ärende om statlig ersättning som lämnas för arbete i ett etableringsjobb.

6 §

Den arbetsgivare eller anordnare av ett arbetsmarknadspolitiskt program som *tar emot eller har tagit emot* stöd ska ge Arbetsförmedlingen eller den myndighet som Arbetsförmedlingen utser tillfälle att granska *verksamheten* som bedrivs och lämna de uppgifter som behövs för att granskningen ska kunna genomföras.

Skyldigheten gäller även för arbetsgivare som har eller har haft anställda i etableringsjobb.

Förslaget behandlas i avsnitt 7.2.

Av paragrafen framgår bl.a. att Arbetsförmedlingen eller den myndighet Arbetsförmedlingen utser har rätt att granska arbetsgivare eller anordnare av arbetsmarknadspolitiska program.

Andra stycket är nytt och innebär att även arbetsgivare som har eller har haft anställda i etableringsjobb omfattas av skyldigheten i första stycket att låta Arbetsförmedlingen eller den myndighet som Arbetsförmedlingen utser ge tillfälle att granska den verksamhet som bedrivs.

I övrigt görs endast vissa språkliga ändringar.

11.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

4 §

Arbetsförmedlingen får behandla personuppgifter inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten bara om det är nödvändigt för

1. handläggning av ärenden,
2. publicering av platsinformation, information om kompletterande aktörer och ansökningar om anställning,
3. planering, metodutveckling, tillsyn, uppföljning, resultatredovisning och utvärdering av verksamheten,
4. *kontroll av ekonomiskt stöd till arbetsgivare och individer som tar del av insatser inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten,*
5. framställning av avidentifierad statistik, *och*

6. samarbete på det arbetsmarknadspolitiska området inom Europeiska unionen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt enligt överenskommelsen den 6 mars 1982 om en gemensam nordisk arbetsmarknad.

Förslaget behandlas i avsnitt 8.3.

I paragrafen regleras de s.k. primära ändamålen för behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Bestämmelsen ändras genom att ett nytt ändamål läggs till i en ny punkt, *punkten 4*. Ändringen innebär att Arbetsförmedlingen får behandla personuppgifter inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten om det är nödvändigt för kontroll av ekonomiskt stöd till arbetsgivare och individer som tar del av insatser inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Det nya ändamålet omfattar inte sådan kontroll som utgör ett moment i handläggningen av ärenden. Sådan kontroll kan utföras med stöd av första punkten.

Ett exempel på personuppgiftsbehandling som kan vara nödvändig för kontroll är behandling som görs inom ramen för stickprovskontroller. Ett annat exempel är behandling vid ett urval av ärenden som granskas närmare baserat på olika riskfaktorer. En sådan riskfaktor skulle kunna vara om en arbetsgivare som tar emot ekonomiskt stöd tidigare har blivit återbetalningsskyldig enligt det arbetsmarknadspolitiska regelverket. En annan sådan riskfaktor skulle kunna vara om arbetsgivaren bedriver en verksamhet i en bransch där bidragsbrott är vanligare än i andra branscher.

Kontrolländamålet är avgränsat till kontroll av ekonomiskt stöd till arbetsgivare och individer som tar del av insatser inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Andra former av stöd som inte utgör ekonomiskt stöd omfattas inte, såsom Arbetsförmedlingens arbete med att sammanföra dem som söker arbete med dem som söker arbetskraft eller myndighetens vägledning för arbetssökande.

Stöd till arbetsgivare kan vara stöd för de lönekostnader som arbetsgivaren har. Det kan också vara stöd för kostnader för handledning till arbetsgivaren eller till den som har kostnaden för handledningen. Även ekonomiskt stöd för hjälpmedel på arbetsplatsen för en person med funktionsnedsättning omfattas.

Med stöd till individer som tar del av insatser inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten avses de olika typer av ersättningar som lämnas för deltagande i arbetsmarknadspolitiska insatser, t.ex. deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program.

Sammanfattning av promemorian Etableringsjobb (Ds 2019:13)

Hösten 2017 undertecknade LO, Unionen och Svenskt Näringsliv en principöverenskommelse om etableringsjobb. Överenskommelsen ska ligga till grund för en ny typ av kollektivavtalad anställning för nyanlända och långtidsarbetslösa. Regeringen bjöd in arbetsmarknadens parter till samtal om etableringsjobben, vilket resulterade i en gemensam avsiktsförklaring i mars 2018 om att etableringsjobben bör införas.

Socialdemokraterna och Miljöpartiet har därefter i den sakpolitiska överenskommelsen i januari 2019 tillsammans med Centerpartiet och Liberalerna kommit överens om att etableringsjobben ska införas. I överenskommelsen anges att vägen in på arbetsmarknaden förstärks genom att fler får chansen till ett jobb utan utbildningskrav. I överenskommelsen anges även att etableringsjobben ska utvidgas till företag utan kollektivavtal och till bemanningsföretag på ett sätt som gör att fördelarna i etableringsjobben inte går förlorade. Syftet med etableringsjobben är att öka möjligheterna för nyanlända och långtidsarbetslösa kvinnor och män att etablera sig på arbetsmarknaden samt att underlätta arbetsgivarnas framtida behov av kompetensförsörjning.

Etableringsjobb innebär en helt ny modell för staten att stimulera anställningar. Under anställningen ska individen enligt modellen få en kombination av lön från arbetsgivaren och ersättning från staten. Utformningen skiljer sig från dagens befintliga subventionerade anställningar på så sätt att subventionen betalas direkt till individen, i stället för att arbetsgivaren betalar hela lönen till arbetstagaren och sedan får ersättning för en del av lönen från staten.

För att införa en ersättning som riktar sig till individer som anställs i etableringsjobb krävs lagändringar på ett flertal områden. Denna departementspromemoria innehåller förslag till sådana lagändringar.

I promemorian föreslås det även lagändringar som syftar till att inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten dels förbättra förutsättningarna för att motverka felaktiga utbetalningar, dels att åstadkomma en mer ändamålsenlig reglering av behandling av personuppgifter. Dessa lagändringar berör både befintliga regelverk om subventionerade anställningar och den tänkta modellen med etableringsjobb.

Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2020.

Förslag till lag om skyldighet för kreditinstitut, försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag att lämna vissa uppgifter till Arbetsförmedlingen

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om skyldighet för kreditinstitut, försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag att på begäran lämna ut uppgifter till Arbetsförmedlingen som behövs för myndighetens kontroll av ekonomiskt stöd till arbetsgivare.

2 § I denna lag betyder kreditinstitut samma sak som i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, försäkringsföretag samma sak som i försäkringsrörelselagen (2010:2043) och tjänstepensionsföretag samma sak som i lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag.

Kreditinstituts skyldighet att lämna ut uppgifter

3 § Ett kreditinstitut är skyldigt att på begäran lämna ut uppgifter till Arbetsförmedlingen om juridiska personers och enskilda näringsidkares förhållande till kreditinstitutet, om uppgifterna behövs för att kontrollera om lön har betalats ut till den som har en anställning med ekonomiskt stöd beslutat av Arbetsförmedlingen och i sådant fall med vilket belopp.

Ett kreditinstitut är också skyldigt att på begäran lämna ut uppgifter till Arbetsförmedlingen om vilket förhållande till kreditinstitutet en person med en sådan anställning som avses i första stycket har, om uppgifterna behövs för att fastställa om personen är innehavare av ett visst konto.

Försäkringsföretags och tjänstepensionsföretags skyldighet att lämna ut uppgifter

4 § Ett försäkringsföretag eller ett tjänstepensionsföretag är skyldigt att på begäran lämna ut uppgifter till Arbetsförmedlingen om en enskilds förhållande till företaget, om uppgifterna behövs för att kontrollera om den som har en anställning med ekonomiskt stöd beslutat av Arbetsförmedlingen omfattas av någon försäkring.

Hur uppgifterna ska lämnas ut

5 § De uppgifter som ska lämnas enligt denna lag ska utan dröjsmål lämnas ut elektroniskt.

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur uppgifter ska lämnas enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 25 kap. 7 §, 27 kap. 9 §, 28 kap. 8 §, 46 kap. 18 och 19 §§ och 59 kap. 9 § socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

25 kap.

7 §

Ersättning med minst 1 000 kronor om året för utfört arbete för någon annans räkning ska räknas som inkomst av anställning. Detta gäller även om betalningsmottagaren inte är anställd av den som betalar ersättningen. Den som har betalat ut sådan ersättning ska då anses som arbetsgivare, och den som utfört arbete ska anses som arbetstagare.

Ersättning med minst 1 000 kronor om året för utfört arbete för någon annans räkning ska räknas som inkomst av anställning. Detta gäller även om betalningsmottagaren inte är anställd av den som betalar ersättningen. Den som har betalat ut sådan ersättning ska då anses som arbetsgivare, och den som utfört arbete ska anses som arbetstagare. *När utbetalningen avser statlig ersättning för arbete i etableringsjobb ska dock den för vars räkning arbetet har utförts anses som arbetsgivare.*

Det som anges i första stycket gäller inte om

1. ersättningen betalas ut i form av pension,
2. ersättningen ska räknas som inkomst av annat förvärvsarbete enligt 10–15 §§, eller
3. ersättningen omfattas av undantag enligt 16–24 §§.

27 kap.

9 §¹

Sjukpenning lämnas inte på grundval av anställningsförmåner för tid som ingår i en sjuklöneperiod när den försäkrades arbetsgivare ska svara för sjuklön enligt lagen (1991:1047) om sjuklön.

Sjukpenning lämnas inte heller på grundval av statlig ersättning för arbete i etableringsjobb för tid som ingår i en sjuklöneperiod när den försäkrades arbetsgivare i etableringsjobbet ska svara för sjuklön enligt samma lag.

¹ Senaste lydelse 2011:1075.

28 kap.

8 §

Om en arbetsgivare ska svara för sjuklönen för samma dag som sjukpenning kommer i fråga, ska sjukpenningens storlek beräknas på grundval av en sjukpenninggrundande inkomst som inte omfattar anställningsförmåner från den arbetsgivaren.

Om en arbetsgivare ska svara för sjuklönen för samma dag som sjukpenning kommer i fråga, ska sjukpenningens storlek beräknas på grundval av en sjukpenninggrundande inkomst som inte omfattar anställningsförmåner från den arbetsgivaren. *Den sjukpenninggrundande inkomsten ska inte heller omfatta statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb hos den arbetsgivare som ska svara för sjuklönen.*

Årsarbetstiden beräknas i de fall som anges i första stycket på grundval av beräknat antal timmar i förvärsarbete hos arbetsgivare som inte ska svara för sjuklönen.

46 kap.

18 §

Smittbärrpenningen ska minskas med följande förmåner i den utsträckning förmånerna lämnas för samma tid:

1. graviditetspenning,
2. föräldrapenningsförmåner,
3. sjuklön eller sådan ersättning från Försäkringskassan som avses i 20 § lagen (1991:1047) om sjuklön,
4. sjukpenning enligt denna balk eller motsvarande äldre lag,
5. rehabiliteringspenning,
6. livränta enligt denna balk eller motsvarande äldre författning på grund av smitta, *och*
7. närståendepennning
6. livränta enligt denna balk eller motsvarande äldre författning på grund av smitta,
7. närståendepennning, *och*
8. *statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb.*

19 §

Om smittbärraren har inkomst av anställning från en arbetsgivare som avses i 1 eller 2 § lagen (1994:260) om offentlig anställning för tid som avses i 7 §, lämnas smittbärrpenning endast till den del den överstiger inkomsten.

När anställningen avser arbete i etableringsjobb ska även statlig ersättning som lämnas för det arbetet räknas med i den inkomst som avses i första stycket.

59 kap.

9 §²

Som inkomst av anställning räknas, även om mottagaren inte har varit anställd hos den som betalat ut ersättningen, följande:

1. ersättning i pengar eller annan avgiftspliktig förmån för utfört arbete, dock inte pension, och

2. tillfällig förvärvsinkomst av verksamhet som inte bedrivits självständigt.

I fall som anges i första stycket likställs den som har utfört arbetet med en arbetstagare och den som betalat ut ersättningen med en arbetsgivare.

I fall som anges i första stycket likställs den som har utfört arbetet med en arbetstagare och den som betalat ut ersättningen med en arbetsgivare. *När utbetalningen avser statlig ersättning för arbete i etableringsjobb likställs dock den för vars räkning arbetet har utförts med arbetsgivare.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

² Senaste lydelse 2012:834.

Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs att 25 a § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Med dagsförtjänst avses en femtedel av den veckoinkomst eller, i fråga om sökande med månadslön, 1/22 av den månadsinkomst, som den sökande haft under ramtiden.

För den som omfattas av 23 b § andra stycket ska dagsförtjänsten beräknas på sökandens förvärvsinkomst och det ersättningsbelopp som lämnats.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om omräkning av dagsförtjänst.

Bestämmelser om beräkningen av dagsförtjänsten för företagare finns i 37 och 37 a §§.

Föreslagen lydelse

25 a §¹

Med dagsförtjänst avses en femtedel av den veckoinkomst eller, i fråga om sökande med månadslön, 1/22 av den månadsinkomst, som den sökande haft under ramtiden. *Statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb ska ingå vid beräkningen av dagsförtjänsten.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

Förslag till lag om ändring i lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Avgiften utgör 10,21 procent av ersättning i form av

1. sjukpenning och rehabiliteringspenning enligt 24–28 och 31 kap. socialförsäkringsbalken samt arbetsskadesjukpenning enligt 40 kap. nämnda balk eller motsvarande ersättning som utgetts enligt nämnda balk eller annan författning eller på grund av regeringens förordnande, i den utsträckning ersättningen trätt i stället för en försäkrads inkomst av anställning enligt 59 kap. 8–11 §§ socialförsäkringsbalken eller inkomst av annat förvärvsarbete enligt 59 kap. 14 § första stycket 1–3 nämnda balk,

2. föräldrapenningsförmåner enligt 11–13 kap. socialförsäkringsbalken,

3. närståendepenning enligt 47 kap. socialförsäkringsbalken,

4. ersättning enligt 20 § lagen (1991:1047) om sjuklön,

5. livränta enligt 41–44 kap. socialförsäkringsbalken eller annan motsvarande livränta som bestäms med tillämpning av 41 och 42 kap. nämnda balk,

7. omvårdnadsbidrag enligt 22 kap. socialförsäkringsbalken,

8. dagpenning från arbetslöshetskassa,

9. statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb,

10. aktivitetsstöd till den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program,

14. ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF),

15. dagpenning till totalförsvarspliktiga som tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt och till andra som får dagpenning enligt de grunder som gäller för totalförsvarspliktiga, samt

16. bidrag från Sveriges författarfond och Konstnärsnämnden i den utsträckning som regeringen så föreskriver.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

¹ Senaste lydelse 2018:1267.

Förslag till lag om ändring i lagen (1999:591) om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av den offentliga arbetsförmedlingen och Trafikverket

Härigenom föreskrivs att rubriken till lagen (1999:591) om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av den offentliga arbetsförmedlingen och Trafikverket¹ samt 1 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Lag om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av den offentliga arbetsförmedlingen och Trafikverket

Lag om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av Arbetsförmedlingen och Trafikverket

Anställningsstöd, stöd till utbildningsvikariat, stöd till skyddat arbete hos en offentlig arbetsgivare och stöd till yrkesintroduktion som beslutats av den offentliga arbetsförmedlingen samt sjöfartsstöd som beslutats av Trafikverket får tillgodoföras arbetsgivaren genom kreditering på sådant skattekonto som avses i 61 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244).

Regeringen meddelar närmare föreskrifter om de stöd som ska krediteras skattekontot.

1 §²

Ekonomiskt stöd för anställning till en arbetsgivare som har beslutats av Arbetsförmedlingen, och sjöfartsstöd som har beslutats av Trafikverket, får tillgodoföras arbetsgivaren genom kreditering på ett sådant skattekonto som avses i 61 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244).

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om de stöd som får krediteras skattekontot.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2014:286.

² Senaste lydelse 2014:286.

Förslag till lag om ändring i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program

dels att rubriken till lagen samt 1 och 6 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 2 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Lagen om arbetsmarknads- politiska program

Lagen om *den* arbetsmarknads- politiska verksamheten

1 §¹

Denna lag innehåller övergripande bestämmelser om *de* arbetsmarknadspolitiska programmen. Programmen syftar till att stärka den enskildes möjligheter att få eller behålla ett arbete.

Programmen handhas av Arbetsförmedlingen om inte annat föreskrivs.

Denna lag innehåller övergripande bestämmelser om *den* arbetsmarknadspolitiska verksamheten. *Den arbetsmarknadspolitiska verksamheten består av arbetsmarknadspolitiska program och andra arbetsmarknadspolitiska insatser. Programmen och insatserna* syftar till att stärka den enskildes möjligheter att få eller behålla ett arbete.

Programmen och *insatserna* hanteras av Arbetsförmedlingen om inte *något* annat föreskrivs.

2 §²

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för en arbetsgivare att till en myndighet lämna uppgifter som har betydelse för ett ärende om statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för en arbetstagarorganisation och en arbetsgivarorganisation som har slutit kollektivavtal om

¹ Senaste lydelse 2007:395.

² Tidigare 2 § upphävd genom 2007:809.

etableringsjobb att till en myndighet

1. lämna in en kopia av avtalet, och

2. lämna uppgifter som har betydelse för ett ärende om statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb.

Den som inte fullgör uppgiftsskyldigheten enligt föreskrifter meddelade med stöd av första stycket eller andra stycket 2 döms till böter.

6 §³

Den arbetsgivare eller anordnare av ett arbetsmarknadspolitiskt program som *mottagit stöd* skall ge Arbetsförmedlingen eller den myndighet som Arbetsförmedlingen utser tillfälle att granska *den verksamhet* som bedrivs och lämna de uppgifter som behövs för att granskningen *skall* kunna genomföras.

Den arbetsgivare eller anordnare av ett arbetsmarknadspolitiskt program som *tar emot eller har tagit emot* stöd *ska* ge Arbetsförmedlingen eller den myndighet som Arbetsförmedlingen utser tillfälle att granska *verksamheten* som bedrivs och lämna de uppgifter som behövs för att granskningen *ska* kunna genomföras.

Skyldigheten gäller även för arbetsgivare som har eller har haft anställda i etableringsjobb.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 8 c § lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

8 c §²

Försäkringskassan får ha direktåtkomst till uppgifter i beskattningsdatabasen, om uppgifterna behövs i ett ärende om

1. betalningsskyldighet för en bidragsskyldig förälder enligt 19 kap. socialförsäkringsbalken,

2. bestämmande av sjukpenninggrundande inkomst enligt 26 kap. socialförsäkringsbalken,
eller

3. beräkning av bostadsbidrag enligt 97 kap. socialförsäkringsbalken.

2. bestämmande av sjukpenninggrundande inkomst enligt 26 kap. socialförsäkringsbalken,

3. beräkning av bostadsbidrag enligt 97 kap. socialförsäkringsbalken, *eller*

4. beräkning av ersättning till den som tar del av insatser inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Direktåtkomsten får endast omfatta

1. uppgifter per betalningsmottagare i en sådan arbetsgivardeklaration eller förenklad arbetsgivardeklaration som avses i 26 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244),

2. identifikationsuppgifter för den uppgiftsskyldige och betalningsmottagaren, och

3. uppgift om den redovisningsperiod som deklarationen avser.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2003:670.

² Senaste lydelse 2018:1631.

Förslag till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Härigenom föreskrivs att 4 och 16 §§ lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten att ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

Arbetsförmedlingen får behandla personuppgifter inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten bara om det är nödvändigt för

1. handläggning av ärenden,
2. publicering av platsinformation, information om kompletterande aktörer och ansökningar om anställning,
3. planering, metodutveckling, tillsyn, uppföljning, resultatredovisning och utvärdering av verksamheten

4. kontroll av ekonomiskt stöd till arbetsgivare och individer som tar del av insatser inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten,

4. framställning av aidentifierad statistik, *och*

5. framställning av aidentifierad statistik, *och*

5. samarbete på det arbetsmarknadspolitiska området inom Europeiska unionen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt enligt överenskommelsen den 6 mars 1982 om en gemensam nordisk arbetsmarknad.

6. samarbete på det arbetsmarknadspolitiska området inom Europeiska unionen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt enligt överenskommelsen den 6 mars 1982 om en gemensam nordisk arbetsmarknad.

16 §²

Uppgifter om arbetssökande i en arbetsmarknadspolitisk databas ska gallras senast tre år efter utgången av det år då behandlingen av uppgifter har avslutats i ett ärende hos Arbetsförmedlingen.

Uppgifter som har *avskilts för statistikändamål ska gallras tio år efter avskiljandet.*

Uppgifter som har avskilts för statistikändamål ska gallras *när uppgifterna inte längre är nödvändiga för detta ändamål.*

Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om *undantag*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *att*

¹ Senaste lydelse 2018:259.

² Senaste lydelse 2018:259.

från dessa gallringstider när det gäller bevarande av material för vetenskapliga eller historiska forskningsändamål. Sådant material ska lämnas över till en arkivmyndighet.

personuppgifter, trots första och andra styckena, får bevaras för vetenskapliga eller historiska forskningsändamål.

Bilaga 2

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

**Förslag till lag om upphävande av lagen (2006:1494)
om kreditering på skattekonto av stimulans till
arbetsgivare för nystartsjobb**

Härigenom föreskrivs att lagen (2006:1494) om kreditering på skattekonto av stimulans till arbetsgivare för nystartsjobb ska upphöra att gälla vid utgången av juni 2020.

Remissinstanser som har gett in yttrande

Akademikerförbundet, Arbetsdomstolen, Arbetsförmedlingen, Arbetsgivarverket, Brottsförebyggande rådet, Centrala studiestödsnämnden, Datainspektionen, Delegationen för korrekta utbetalningar från välfärdssystem, Diskrimineringsombudsmannen, Ekobrottsmyndigheten, Finansinspektionen, Företagarna, Försäkringskassan, Förvaltningsrätten i Umeå, Handelsanställdas förbund, IF Metall, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, Inspektionen för socialförsäkringen, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, Justitiekanslern, Justitieombudsmannen, Konkurrensverket, Lantbrukarnas Riksförbund, Landsorganisationen i Sverige, Myndigheten för delaktighet, Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten, Regelrådet, Riksarkivet, Riksrevisionen, Samhällsvetenskapliga fakulteten vid Umeå universitet, Skatteverket, Sparbankernas Riksförbund, Statistiska centralbyrån, Statskontoret, Svensk Försäkring, Svensk Handel, Svenska Bankföreningen, Svenska Journalistförbundet, Svenskt Näringsliv, Sveriges akademikers centralorganisation, Sveriges a-kassor, Sveriges Kommuner och Regioner (tidigare Sveriges Kommuner och Landsting), Sveriges Kvinnolobby, Tillväxtverket, Tjänstemännens Centralorganisation, TU – Medier i Sverige, , Unionen, Åklagarmyndigheten

Remissinstanser som har inbjudits men inte har gett in något yttrande

Almega, Funktionsrätt Sverige, Kompetensföretagen, Lika unika – federationen mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning, Närverket unga för tillgänglighet, Svenska Pensionsstiftelsers Förening, Teknikföretagen, Tjänstepensionsförbundet, Utgivarna

Övriga som har yttrat sig

Ekonomistyrningsverket, Hotell- och restaurangfacket